

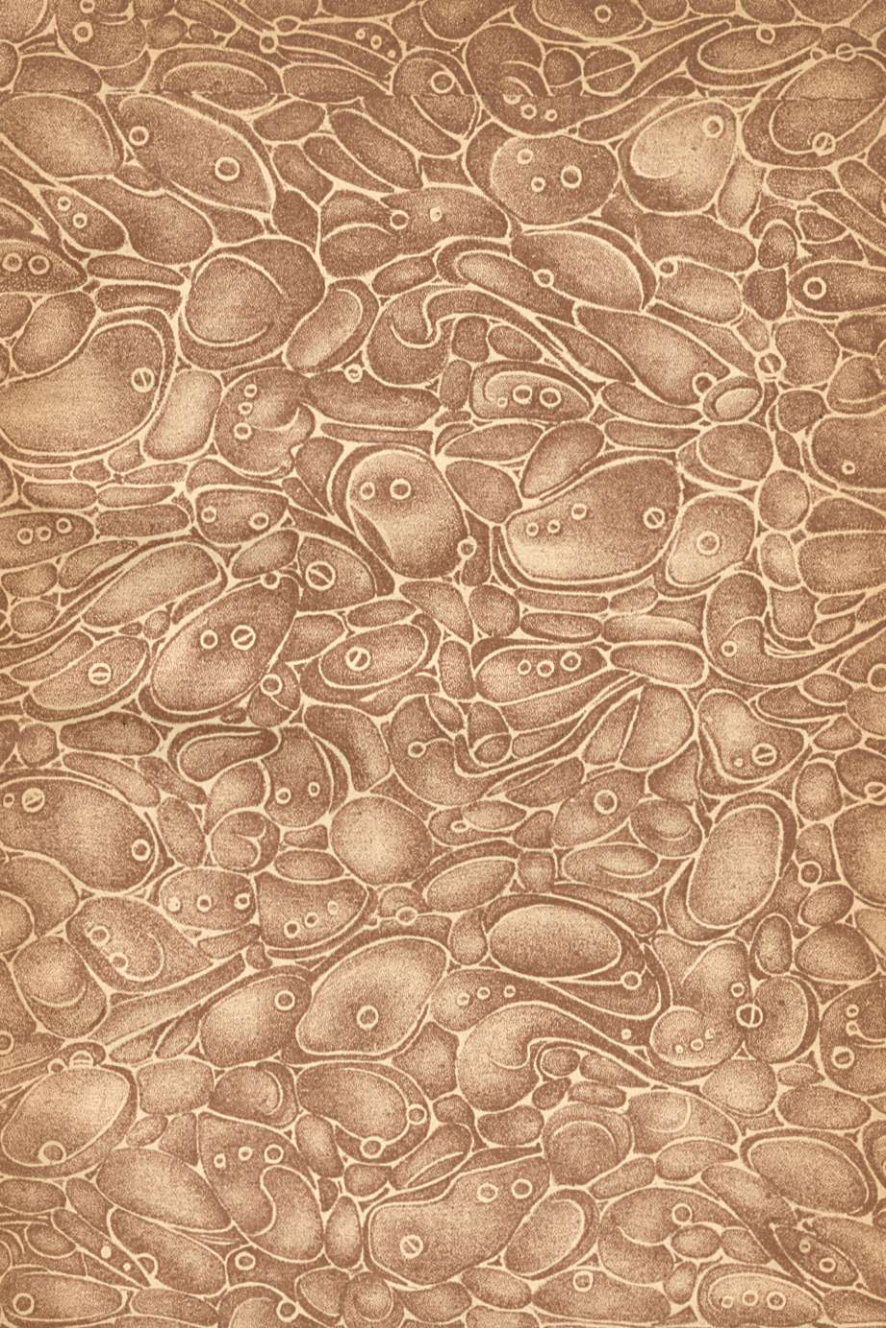
Iivo Härkönen

Suomen Kansan Eläinsatuja

Kansanopettajain O. Y. „Valistus”

Tempielan Kirjasto
1913
Univ. Helsinki Biblioteka

„VALISTUKSEN“ LASTENKIRJASTO I

SUOMEN KANSAN
ELÄINSATUJA

ENSIMÄINEN SARJA SUOMALAISIA SATUJA LAPSILLE

KERTONUT

IIVO HÄRKÖNEN

KUVITTANUT

HILDA FLODIN-RISSANEN

HELSINGISSÄ 1912,
KANSANOPETTAJAIN O.-Y. VALISTUS

Painettu 1912
Raittiuskansan
Kirjapainossa
Helsingissä

Johdatukseksi.

Huolimatta siitä, että suomalaisia kansansatuja on verrattain monessa yhteydessä julaistu, on allekirjottanut, Kansanopettajain Osakeyhtiö Valistuksen kera tehdyin sopimuksen perusteella, uskaltanut ryhtyä toimittamaan sitä suomalaisten satujen sarjaa, josta ensimmäinen osa täten ilmestyy.

Häntä on kehottanut siihen silmämäärä antaa nykyaikaisempaan tapaan laadittu järjestelmällinen satusarja Suomen lapsille.

Kokoelmiin otetaan kaikki tarkotukseen sopivat tähän asti muistiin pannut arvokkaat pää-sadut, t. t. s. muodostetaan kunkin sopivan satu-aiheen toisinhoista yksi niitä edustava satu. Kuitenkin tehdään tästä säännöstä poikkeus, milloin aihe on jakautunut moneen osaan ja kukin osa sisältää lukuisia hyviä toisintoja, — silloin muodostetaan aiheesta useampia satuja. (Niin on tässä ensi kokoelmassa käsitelty aiheita: kuoppaan lankeaminen, toistensa syöminen, hevosen selässä ajo ja kissan pelkääminen). Tämä on katsottu oikeutetuksi siitäkin syystä, kun monta aihetta on täytynyt tarkotukseen sopimattoman sisällyksensä tai vähäpätöisyytensä vuoksi jättää kokonaan käyttämättä. — Järjestelmällisyyttä ilmenee kokoelmissa siten, että niissä esiintyvä satujen luokitus ja niiden sisältöjärjestykseenkin

asettelu seuraa tohtori Aarneen äsken julkaisemaa suuri-suuntaista satuluetteloa.

Tämä ilmestyvä ensi osa sisältää edustuksen eläinsäduista, seuraavat tulevat sisältämään muita satuja.

Toimitustyö on ollut sekä kiitollista että vaikeaa. Aiheisto on yleensä mielenkiintoista, mutta samalla täytyy sanoa, että siihen syventyminen on mitä hankalinta, joka aiheesta kun on toisintoja kymmen- jopa satamäärin ja ne kaikki ovat vain paloja, epätäydellisiä ja hajanaisia. Luonnollisesti kuitenkin ei tämä työ, jolla ei ole tieteellistä tarkotusta, ole voinut pakottaa tutustumaan joka toisintoon, ja sehän on suuresti helpottanut työtä. Sitäpaitsi on toimittajalle ollut suurta apua äskenmainitusta tri Aarneen teoksesta. Tästä välillisestä avustaan sen tekijälle sekä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle siitä, että se on antanut käyttää käsikirjotuskokoelmiaan, lausutaan täten sulimmat kiitokset.

Helsingissä marraskuun 25 p:nä 1912.

Iivo Härkönen.

ENSI OSA

Ketun kalansaalis.

äkipä kerran kettu kierrellessään Metsolan takamaita miehen ajavan maantietä, suuri kalareki kuormanaan. Hänellä oli kova nälkä ja sentähden hän ajatteli, että mitenkähän hän saisi tuosta ukon kalakuormasta osan itselleen. Yht'äkkiä hän keksikin keinon: heittäytyi kuolleen tavoin tiepuoleen loikomaan.

Ukko oli erinomaisen hyvällä päällä, laulaa rallatteli vain ja heilutteli jalkojaan laulun tahdissa reen sivulla, eikä huomannut mitään ympäriltään; mutta huomasi kuolleennäköisenä loikovan ketun tiepuolesta. Huomasi ja ajatellen, että kylläpä häntä suosii tänään erinomainen onni, meni ja nosti ketun rekensä perälle. Sitten lähti hän rallatellen edelleen ajamaan.

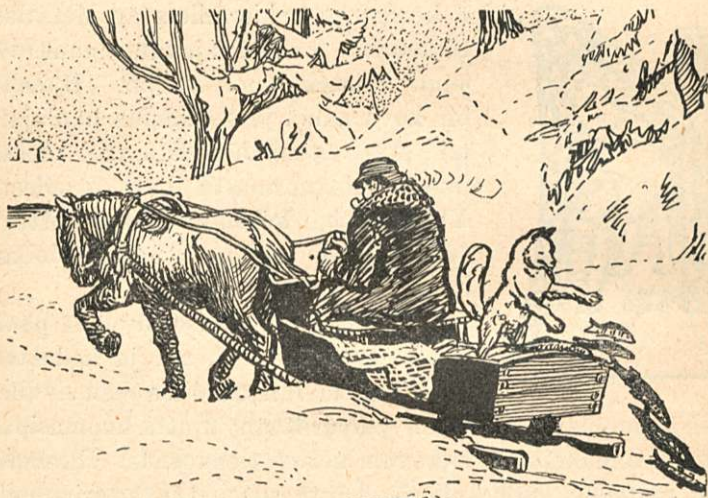
Mutta kettu päästyään kuorman päälle oli vain hetken kuolleennäköisenä; huomattuaan ukon painuneen rallatuksiinsa, kohoutui hän verkalleen loikoma-asennostaan ja rupesi hiljaa viskelemään kaloja ukon kuormasta maantielle. Saatuaan niitä viskellyksi tarpeellisen määrän hyppäsi hän itsekin pois reestä ja koottuaan kalat tiepuoleen rupesi niitä siellä tyytyväisin mielin syömään.

Ukko kun tuli kotiin, niin hän jo kaukaa huusi eukolleen, että tuleppas nyt, eukko, katsomaan, mitä olen tänä päivänä saanut. Reen täyden kaloja ja lisäksi komean ketun kuorman perälle.

Eukko tuli, mutta ei huomannut mitään kettua.

— Missä se on, en minä näe, sanoi.

— Siellä, siellä, korin vieressä, virkkoi ukko hoptellen hevostaan liiteriin ja katsahtamatta taakseen.

— Missä korin vieressä, en minä sitä näe, intti akka.

— No sepä kummaa; kyllä se siellä on, väitti ukko ja kääntyi katsomaan. Mutta eihän sitä hänkään huomannut. Tyhjän paikan vain ja vielä loven kuormassa.

Silloin raapaisi hän korvallistaan ja kääntyen jälleen hevoseensa arveli itsekseen:

— No jopa se kettu-pakana teki aika kepposen.

Eikä hän senjälkeen puhunut mitään mainiosta kalamatkastaan.

Karhun kalanpyyntö.

Sattuipa siitä karhu osumaan ketun kala-aterialle ja hänkös ihmettelemään, että mistä kuoma oli saanut niin paljon kaloja.

Kettu ei ollut ensin mikseenkään, söi vain salamyhkäisesti hymyillen, mutta sitten pyyhkäisi viiksiään ja virkahti:

— Mistäkö? Järvestä, niinkuin aina! Menin tuonne avannolle, pistin häntäni veteen, ja kun olin pitänyt sitä siellä kotvasen, tarttui se kaloja täyteen. Vedin ylös, ja tässä ovat kalat. Niin sitä kaloja saadaan!

— Mutta neuvopa, velikulta, minullekin se konsti, lausui karhu naurusuin. Minä tahtoisin myöskin kaloja.

— Mitäs neuvomista siinä tarvitaan, tee vain niin kuin minäkin tein, siinä kaikki. Pistä häntä avantoon, anna olla siellä sinnes, kunnes rupeaa sitä puristelemaan ja sitten vedä. Mutta mene yöllä ja vielä kovin kylmänä yönä, silloin on parempi onni!

Karhu kiitti neuvosta ja lähti eräänä pakkasyönä järven jäälle ja pisti häntänsä avantoon. Antoi sen olla siellä siihen asti, kunnes rupesi sitä puristelemaan, ja sitten vetäsi. Mutta mitä, eihän se tullutkaan sieltä. Mikä sille tuli, ihmetteli karhu ja tempasi rajummin. Silloin se tuli, mutta katkenneena, sillä se oli niin kovin avantoon jäätynyt. — Siitä asti on karhu ollut töppöhäntänä.

Kettu karhun selässä.

Sen jälkeen oli kettu syönyt erään talon aitasta maitoa ja tuli karhua vastaan kuono ja korvat kirnupiiimässä. Karhu kantoi kovaa kaunaa kettua kohtaan edellisen kolttosen johdosta ja aikoi ensin antaa aika löylytyksen ketulle, mutta nähtyään hänet tässä asussa unohti aikeensa ja kysyi ihmetellen:

— Mikäs sinulle on tullut?

Kettu heittäytyi varsin surkuteltavan näköiseksi ja lausui, pää painuksissa:

— Voi, veikkonen, minulle sattui käymään niin hullusti, että kun menin tässä erään talon eteiseen, noin ikään katsastamaan vain, niin tuli tuvasta akka ja pieksi minut korennollaan pahanpäiväisesti. Niinkuin näet: pään mäsälle.

Karhu unohti silloin kaiken kaunansa kettua kohtaan ja sanoi säälitellen:

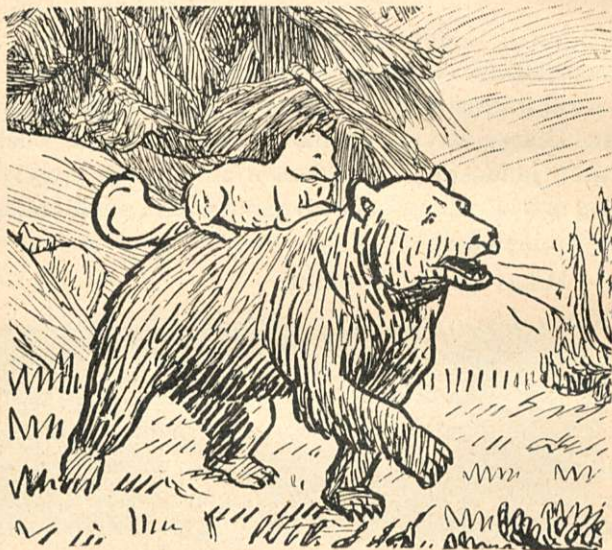
— Voi sinua ukkoparkaa, kylläpä sinulle on todella huonosti käynyt. Nousehan, veikkoseni, tuonne hartioideni, niin kannan sinua, kovaosaista, kotvasen.

No mitäs: kettu nousi karhun selkään ja antoi tämän kantaa itseään. Mutta kun hän oli ollut siellä kotvasen, teki hänen mielensä ruveta karhua, tuota tyhmeliiniä, pilkkaamaan. Hän alkoi hyräillä pilkallisesti:

— Voi sentään tätä maailman menoa, kun kaikki on täällä nurinpäin. Tässäkin: sairas tervettä kantaa, vähämieli veitikkata!

Karhu ei ensin kiinnittänyt tähän mitään huomiota, mutta sitten jo kohotti päätänsä ja kysäsi:

— Mitä sinä oikein laulat?

— E-en mitään, virkkoi kettu, — sitä vain, että se on aivan oikein, että terve sairasta kantaa, pieksämätön pieksettyä.

— Et sinä niin laula, toisin laulat. Mutta sen minä sanon sinulle, että ellet ole hiljaa, niin minä näytän sinulle laulemisen.

— En minä enää mitään laula, kuomaseni.

Mutta mitäs se kettu olisi voinut sanaansa pitää, se taas rupesikin laulelemaan:

— Voi sentään tätä maailman menoa, kun kaikki on täällä nurinpäin. Tässäkin: sairas tervettä — — —

Mutta pitemmälle hän ei päässyt laulussaan, sillä karhu käänsi äkkiä päänsä ja tarrautui hampain hänen koipeensa. Ja täytyi ketun panna esille kaikki keinonsa ennenkuin pääsi pälkähästä.

Mistä päin nyt tuulee?

attuipa sitten karhu saamaan elävän teeren hampaisiinsa. Kettu tuli vastaan ja tahtoi kaikesta mokomin saada häneltä tuon makupalan. Hän mietti keinoa hetken, ja sanoi:

— Kuomaseni, mistä päin nyt tuuleekaan?

Karhu muisti hyvin ketun entiset koltokset häntä kohtaan, eikä halunnut tällä kertaa joutua nenästävedyksi, ja sentähden hän ei virkkanut ketun kysymykseen mitään, töllesti vain taivaalle ja pudisti päätänsä.

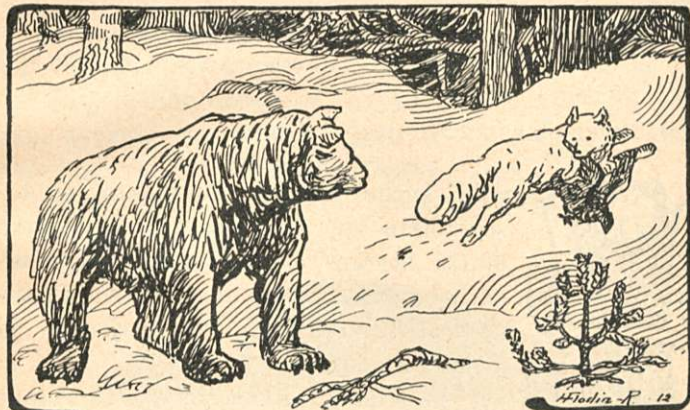
Mutta kettu ei halunnut mitenkään jättää teertä karhun suuhun ja sentähden hän keksi kiverämmän juonen ja kysyi:

— Kuomaseni, mistä päin silloin tuulee, kun puolenpäivän aikaan päivä silmiin paistaa, mutta tuuli satuu selkään?

Karhu mietti hetken asiaa ja vastasi:

— Ka, pohjoisesta!

Silloin avautui hänen suuri suunsa ja teeri pääsi siitä maahan ja kohta oli se ketun hampaissa, joka tämän saatuaan viiletti vikkellä metsään.

Karhun koreilemishalu.

arvoin karhu kiinnitti huomiota muoto-seikkoihin ja ulkonaiseen koreuteen, mutta kerran sentään sattui hänen silmiinsä pistämään ketun turkin suuri kau-neus. Hän tähysteli kauvan kettua ja lausui vihdoin:

— Kuoma, mistä sinä olet saanut noin korean puvun?

— Minäkö? Nousin erään heinäsuovan päälle ja annoin pistää tulen sen alle; ja kun olin ollut kotvasen sen päällä, kun tuli oli sen alla, oli kohta karvani näin kaunis!

— Hehehe! Etkö minuakin toimittaisi jonkun suovan päälle? lausui karhu naurusuin. Minäkin tahtoisin saada samanlaisen kauniin karvan!

— Hyvin mielelläni! Tuossa onkin heinäsuova, ei muuta kuin mennään sen luo ja sinä nouset sen päälle ja minä pistän tulen alle.

— Mennään, mennään, veikkonen, sen luo, hypäh-teli karhu.

Mentiin sen ketun osottaman heinäsuovan luo ja karhu kömpi sen päälle ja kettu pisti tulen sen alle. Suova alkoi kohisten palaa ja peitti kohta savuunsa karhun.

— Polttaa, polttaa! huusi karhu savun sisästä.

— Elä veikkonen, luuletko sinä, että niin pian ja niin vähällä vaivalla kauniiksi tullaan! Kestä, kestä vain vielä — mitä polte polttavampi, sitä karva kirjavampi!

Mutta karhu, jonka karva alkoi pahoin palaa, ei enää mitenkään jaksanut olla suovan päällä, vaan korvat pystyssä, silmät harallaan, hyppäsi sieltä kohti metsää, jossa syöksyi ensimmäiseen ojaan turkkiaan sammuttelemaan ja ihoaan jäähdyttämään.

Karhun karva on siitä vieläkin kärventynyt.

Karhun, suden ja ketun yhteinen maanviljelys-yritys.

äättivätpä sitten karhu, susi ja kettu jättää entiset metsäiset elinkeinonsa ja ruveta harjottamaan Metsolan rintamailla oikeita ihmisellisiä elinkeinoja, aluksi maanviljelystä. Päättivät kaataa, polttaa ja kyntää kaskan, kylvää siihen siemenen ja laatia sen sadosta sitten ihmisten tapaan syötävää.

Mutta jo heti, kaskea kaadettaessa, huomasivat he, karhu ja susi nimitäin, kuinka kovaonniseen puuhaan he olivat ryhtyneet. Kettu näet ensinnäkin kartteli kaikin mokomin kaskankaatoa, viikelehti vain lähimetsissä, toiseksi ei karhusta ollut muuksi kuin kivien ja kantojen kera painiskelijaksi ja hukan oli vaikea pysyä siinä asennossa, mitä kirveen käyttö vaati. Saatiin kuitenkin työ suoritetuksi ja ryhdyttiin kaskan polttoon. Tämänkin työn aikana py-

sytteli kettu kaukana työpaikasta, häntä kun muka tuli ja savu pyörtytti; karhu taas putosi tuontuostakin rovioihin ja tuhkaan, poltellen ja kärvennellen karvo-

jaan, ja susi paralta sokasi savu silmät ja saattoi ne vettä vuotamaan.

Saatiin kuitenkin sekin työ suoritetuksi, kaski poltetuksi, mutta entäs kyntö ja kylvö?

Kynettäessä oli karhu köntistyttyä raskaan kuormansa alle, hän kun oli vetäjänä, ja susi ei pysynyt mitenkään auran kuressa, kädet pääsivät irti ja jalat kompastelivat; ja kaiken lisäksi istui repo aisalla, muka johti työtä.

Saatiin sentään sekin työ toimitetuksi.

Eloja leikattaessa ja korjattaessa valitsi kettu lyhteiden laittamisen ja kuhilastamisen siis kaikkein helpoimman työn, muu, raskaampi työ, jäi muille. Siitä tämäkin työ muodostui hankalaksi ja hitaaksi, sillä eihän tahtonut mitenkään tällainen kyyryasennossa käypä työ kómpelöruumiiselta karhulta ja sudelta sujua. Koettaa kuitenkin täytyi, ja saatiinhan se viimein sekin työ suoritetuksi.

Mutta tulipa elojen puinti. Siinä kettu, joka karttoi kaikkein enimmästä työtä, valitsi sellaisen osan, että nousi riihen partisille ja selittäen niiden olevan putoamaisillaan rupesi niitä muka pitelemään. Se olisi kuitenkin ollut vielä siedettävää, mutta kaiken lisäksi rupesi hän sieltä pudottelemaan partisia toisten päälle, näiden puida juhkaroidessa permannolla. Siitä tämä työ kävi tekijöilleen kahta vertaa vaikeammaksi. Tuontuostakin saivat he paukun päähänsä, ja kun he toisaalta saivat pölyä ja ruumenta suut ja silmät täyteen, niin he eivät muuta kuin valittelivat ja yskiä röhkyytelivät permannolla.

Kun sitten elojen jaossa karhu ja susi tekivät vielä sellaisen tyhmyyden, että suostuivat sellaiseen jakoon, että isommalle tuli isompi kasa, pienemmälle pienempi, jolloin he saivat toinen olet, toinen ruumenet, sitävastoin kuin kettu sai jyvät, epäonnistui yritys täydelleen, ja karhu ja susi päättivät etteivät he suinkaan toista kertaa ryhdy tällaisia outoja elinkeinoja harjottamaan, vaan pysyvät aina entisissä, tutuissa ja varmoissa.

Elojen jauhatus ja keittäminen.

livat kuitenkin elot jauhettavat ja keitettävät puuroksi. No, he menivät yhdessä Hukkalan myllylle ja kaatoivat siellä viljansa kiven silmään, ja rupe-sivat kuuntelemaan, kuinka kunkin viljat ääntäisivät kivessä.

No, ketun viljat panivat kuten tulikin: »jyrin järin», mutta karhun ja suden viljat

panivat »tissis tassis, litsis lätsis».

— Mikäs siihen on syynä?, kysyivät karhu ja susi.

— Se, että minä panin eloihin, ennen niiden kaata-mista kiven silmään, hiekkaa, vastasi repo.

No, karhu ja susi kaatoivat hiekkaa kiven silmään ja heidänkin jauhettavansa panivat nyt »jyrin, järin». Mutta sitten tuli jauhojen keittämisen vuoro. Tässä kiin-tyi karhun ja suden huomio siihen että ketun puu-rostosta tuli valkoista ja makeaa, mutta heidän keitoksis-taan kovin mustaa ja katkeraa.

— Mikäs tähän on syynä? kysyivät he ihmetellen.

— Ei mikään muu kuin se, että minä jauhioni ennen pataan panemista pesin joessa, josta ne tulivat valkoisiksi ja puhtaiksi.

— No niin teemme mekin seuraavalla kerralla, sanoivat karhu ja susi, ja kaatoivat seuraavalla kerralla jauhonsa jokeen. Mutta sinne jouduttuaan menivät ne virran mukana, eikä niistä tullut enää valkoista eikä mustaa puuroa.

Karhu miehen kera maanviljelijänä.

Kaiken aikesta edellisestä huolimatta ryhtyi karhu kuitenkin vielä maanviljelystä harjoittamaan. Mutta nyt ryhtyi hän tähän toimeen miehen kera, ajattelen, että tämän oikean ammattilaisen kera yritys paremmin onnistuu. Onnistuiko se?

Kun kaski oli yhteisesti kaadettu, poltettu ja kynnetty, joissa kaikissa toimissa oli karhu nyt jo paremmin perillä kuin ensimmäisellä kerralla, tuli kysymykseen, mitä kaskeeseen kylvettäisiin. Mies siitä nosti puheen, kehoittaen valikoimaan rukiin ja nauriin välillä. Karhu mietti hetkisen asiaa ja, saatuaan mieheltä tarkan selon näiden viljalajien laadusta, valitsi rukiin.

— Mutta mitkä sinä sitten sadosta haluat, tyvetkö vai latvat?, kysyi mies edelleen.

Karhu arveli, että tyvet ovat aina paremmat ja ilmotti ottavansa ne.

No, kylvettiin ruis halmeeseen ja ruvettiin vuottamaan viljan valmistumista. Kun se valmistui, mentiin

yhdessä halmeelle, jossa mies sanoi, että nyt hän ensin ottaa oman osansa, korret ja latvat, sitten karhu saisi ottaa omansa, tyvet. Karhu suostui siihen ja mies leikkautti viljan, panetti lyhteisiin ja kuljetutti pois. Kun oli jäänyt jällelle vain tyhjä sänki, sanoi hän karhulle:

— No nyt on siinä jällellä sinun osasi, ota se pois!

Karhu rupesi nyhtämään juuria, mutta ennenpitkää huomasi, että hän oli tullut surkeasti petetyksi.

Mutta kun oli ollut puhe sellainen, niin ei voinut mitään, täytyi tyytyä vaan. Mutta toisella kertaa hän onkin viisaampi, arveli hän.

Toisella kertaa ilmotti hän kylvettäväksi nauriin.

— No mitkäs sinä sen sadosta tahdot osaksesi, tyvetkö vai latvat?

— Latvat, vastasi karhu empimättä.

Kun sitten nauris valmistui, vei mies karhun halmeelle ja sanoi:

— No, otahan nyt osuutesi, latvat, että minä saan sitten oman osuuteni, tyvet!

Karhu nauroi sydämessään viisaudelleen, ja leikkasi riemuiten naatit nauriista sekä jätti miehelle tyvet. Mutta kun hän näki, että mies nosti tyvinä kauniita, valkoisia ja punaisia nauriita, jotka olivat aivan toista kuin raa'at naatit, vetäytyi hänen naamansa pitkää pitemmäksi, ja hän käsitti, ettei hänestä ole kenenkään kanssa noiden vieraiden elinkeinojen harjottajaksi.

Voipytyt ja kumminäkynnit.

livatpa karhu, susi ja kettu kerran jossain metsätyössä ja karhulla ja sudella oli kummallakin pytty voita eväinään, jotka he olivat jättäneet vähän matkan päähän pensaikkoon. Kettun teki mieli näitä voipyettyjä ja kun hänen ei suinkaan tehnyt mieli tehdä työtä, sanoi hän kumppaneilleen:

— Kuulkaahan, kuomat, kun minut on pyydetty kummiksi Sikalaan ja sinne minun pitäisi heti mennä.

— No mene häntä, kun kerran on pyydetty, kyllä me teemme tätä työtä tämän ajan kahdenkin.

No, kettu lähti ja söi matkallaan toisen voipytytyn loppuilleen. Hänen tultuaan takaisin kysyivät kuomat:

— No mikä sille Sikalan lapselle pantiin nimeksi?

Kettu esiintyi niinkuin olisi täyttänyt hyvin vastenmielisen ja ikävän velvollisuuden ja lausui kohauttaen olkapäitään.

— Hmh, mikä sille Sikalan lapselle! Sikamal!

— Hyväh, hyvä sekin!, lausuivat toiset ja painuivat työhönsä.

Mutta ketun teki mieli toistakin voipyttyä ja hän ehdotti vähän ajan perästä:

— Kuulkaahan, kun se Siililänkin akka aamulla puhui, että heillä olisi lapsi ristittäväänä, enkö minä saisi mennä heillekin kummiksi?

— No mene häntä, kun kerran puhui, kyllä me teemme tätä työtä kahdenkin, lausivat karhu ja susi, jotka olivat näissä suhtein kovin pehmeäluontoisia.

No repo meni ja söi toisen voipytyyn lopuilleen.

Kun hän tuli siltä matkalta kysyivät kumppanit:

— No mikä sille Siililän akan lapselle pantiin nimeksi?

Repo oli taaskin kuin olisi täyttänyt ikävän velvollisuuden ja lausui kohauttaen olkapäitään:

— Ka mikä sille Siililän lapselle nimeksi! Siilimö.

— No hyvä sekin, nimihän se on sekin, virkahtivat toiset ja painuivat työhönsä.

Mutta vähän ajan perästä juhtui ketulle mieleen, että sinne kummankin pytyyn pohjaan oli jäänyt vielä vähän voita ja hän tahtoi mennä nekin syömään. Lausui hän siis:

— Vaan, veikkoset, kun se Pupulänkin akka aamulla puputti, että hänelläkin olisi lapsi kastettavana, niin että enkö tästä saisi vielä sinnekin mennä?

Tämän kysymyksen kuultuaan toverit jo suuresti kummastelivat tätä kumminakäyntien paljoutta ja katsoivat ihmetellen kettuun, mutta antoivat kuitenkin hänen vielä mennä.

Kun kettu tuli tältä matkaltaan, jolla hän söi puhtaaksi molemmat voipytyt, kysyivät toverit:

— No mikäs sille Pupulan lapselle pantiin nimeksi?

Kettu vastasi maiskutellen suutaan:

— No tälle sentään pantiin jo hiukan ihmisellisempi nimi — ne pupulaiset ovat sentään parempaa väkeä. Tämän lapselle pantiin nimeksi Tyhjäpytty!

Silloin karhu ja susi eivät enää ymmärtäneet ketun lukuisia kumminakäyntejä, vaan, arvaten asian, hyökkäsivät ketun päälle ja antoivat hänelle sellaisen selkäsauhan, että hän sitä kauvan muisti.

Eläimet maailmanloppua paossa eli syömässä toinen toisiaan.

utosipa kerran herne kanalle päähän ja hänelle oli silmänräpäyksessä selvää, että nyt tuli maailmanloppu. Hän sanoi sen sialle. Sika, hänen hyvä ja rauhallinen ystävänsä, röhkäsi aprikoi-matta, että sehän oli selvää. Mutta mitäs sitte?, röhkäsi hän jatkoksi.

— Ka lähdetään pakoon metsään.

— Lähdetään vaan. Mutta entäs toiset?

— Ne otetaan mukaan, kaikki: lehmä, koira, kukko.

No otettiin ne kaikki mukaan ja lähdettiin maailmanloppua pakoon metsään. Yhtyivät heihin vielä kettu, karhu ja susi metsässä ja niin lähdettiin joukolla kauheaa tapausta pakoon synkkään saloon.

Mutta täällä tuli heille ennenpitkää kova nälkä, varsinkin karhulle ja sudelle.

— Mitäs täällä syödään?, kysyivät he.

Kettu rupesi katselemaan kanaan.

— Ka, tuohan se kana on tämän kaiken syy, eiköhän syötäisi sitä.

— Ka, syödään.

No, syötiin kana, sen kaakotuksista huolimatta.

Mutta se ei mitenkään riittänyt, piti saada lisää.

— Syödään nyt tuo sika. Se on muutenkin niin sika-mainen, sanoi kettu.

— No, syödään.

No, syötiin sika, sen vastalauseista huolimatta.

Mutta sekään ei riittänyt.

— Mitäs nyt syödään?

— Tuo koira-roikale, osotti kettu.

No syötiin koira, ja sitten lehmä, ja vihdoin viimeksi kiekahteleva kukko.

Vaan eihän sitä niistäkään sellaisille vahvoille miehille kuin karhu ja susi kauvaksi ollut, piti taas ajatella lisän saamista.

— Nyt . . . nyt . . . nyt en tiedä, mitä nyt syödään, aprikoi kettu, joka pelkäsi joutuvansa nyt itse uhriksi. Mutta — minä ainakin syön itseni, mitä te toiset sitten tehnettekin, jatkoi hän ja käänsi äkkiä päänsä rintansa alle ja rupesi sitä kuin repimään.

— Ka sehän tuuma, sanoivat karhu ja susi ilostuen ja rupesivat rintojansa repimään.

Mutta silloin kettu hyppäsi loitos kuomiensa luota ja nauroi sieltä, pakotieltään:

— Hulluhan se on joka itseään syöpi ja vielä hulluimpi, joka jättäytyy kahden sellaisen tyhmeliinin syötäväksi kuin te olette.

Ja hän livahti metsään.

**Eläimet toisen kerran yhteisellä metsätiellä
eli
kuollut ukko.**

— Ohhoh, onpa siinä käynyt hullusti, huudahti kettu tavatessaan metsämies-ukon kontistuneena pyydystensä vierelle, niihin sotkeutuneena.

Ja hän pani ukon kelkkaan ja lähti sitä Metsolaan päin vetämään.

Vetää, vetää, tulee hukka vastaan.

— Uh, huh, minne menet, mitä vedät?, kysyy tämä.

— Vedän ukkoa, joka pani metsään loukut meitä varten, mutta kontistuikin itse niihin.

— Oh, voh, etkö minuakin ota sitä vetämään?

— Tule veikkonen!

Lähtevät he siitä kaksin miehin vetämään kontistunutta ukkoa.

Tulee vähän ajan perästä karhu vastaan ja sanoo:

— Höh, mitä vedätte?

— Ka, ukkoa, joka pani metsään loukut meitä varten, mutta kupertuikin itse niiden viereen kuoliaaksi.

— Pöh, ottakaa minutkin vetämään.

— Hyvin mielellämme!

Vedetään siitä sitten kolmisin ukkoa ja tullaan yhä syvemmä metsään. Tulee siellä jänöjussi vastaan ja sanoo:

— Pupupu, mitä vedätte?

— Ukkoa, joka pani metsään loukut meitä varten, mutta kuolikin itse niihin.

— Lelele, ottakaa minutkin mukaan!

— Tule vain!

Vedetään siitä sitten nelisin kontistunutta ukkoa ja kun kappale on kuljettu, tulee orava vastaan.

— Nak, nak, mitä vedätte?

— Ukkoa, joka pani metsään loukut meitä varten, mutta tarttuikin itse niihin.

— Rak, rak, ottakaa minutkin mukaan!

Otetaan oravakin ja niin lähdetään viisin miehin kontistunutta ukkoa kulettamaan. Kuletetaan se päiväkausi, tulee ilta eteen. Tulepa silloin nälkä miekkosille ja he rupeavat tuumimaan, mistä saataisiin syötävää.

Ei näytä olevan mitään muuta keinoa kuin ruveta syömään toinen toisiaan. Kettu siitä taas ehdotuksen tekee ja sanoo:

— Pienin paras alkajaisiksi!

No mitäs muuta kuin syödään orava, ja sen perästä jänis. Mutta mitäs sitten, — sitten seuraisi kettu, ehdotuksen tekijä, johon karhu ja susi jo kovin katselevatkin.

Silloin kettu hätäpäissään sanoo:

— Nyt syödään ukko!

— Ukko, ukko, ulvahtavat toiset, ja kohta ollaan käsin kelkassa köllöttävässä ukossa. Mutta ukkopa ei ollutkaan kuollut, ainoastaan kontistunut. Kun tätä ruvetaan kopeloimaan, herää hän ja huomattaessaan, mitä hänelle aiotaan tehdä, kavahtaa äkkiä pystyyn kelkassaan, tempaa kirveensä vyön takaa ja alkaa voimainsa takaa huimia kopeloitsijoitaan. Ken saa korville, ken lantioille, ken mihinkin. Silloin jäähtyy metsän kuomak-silta syönti-into, ja he lähtevät, hännät suorina, pökäsemään suorinta tietä pakoon.

Susi ja kettu kuopassa.

I.

Sattuipa se sellainenkin seikka, että susi ja kettu kerran viiletellessään Metsolan takamaita putosivat suurensuureen kuoppaan, samaan suurensuureen ja syvään maahautaan.

No, ollaan siellä yökausi, toinen, niin jopa heille käy olo siellä tukalaksi, jo pitäisi päästä pois. Mutta mitenkä? — se on aivan mahdotonta. Ei löydy keinoa pariin, kolmeen päivään.

Vihdoin kolmannen päivän aamulla löytää kettu keinon itselleen ja sanoo sudelle:

— Kuulehan kuomaseni, päivä taitaa nousta ja sinä kun olet pitempi, niin nousepas tuohon seinää vasten ja katsahda, joko se todella nousee. Nousehan!

No susi nousee.

Mutta silloin kettu yht'äkkiä kapsahtaa suden selkään ja kiipeää sitä myöten ylös kuopan reunalle ja sanoo sudelle pilkaten: tule sinäkin! Mutta mitenkä se susi pääsee, hänen täytyy vain kuunnella pilkkaa.

Mutta juohtuupa siitä hänellekin sukkela temppu mieleen ja hän päättää panna sen toimeen. Laskeutuu hän siitä kuopan pohjaan ja lausuu sieltä nöyrästi ketulle:

— Kuulehan, kuomaseni, kun sinä nyt siellä kuopan reunalla näet hyvin päivän nousun niin istuudupas siihen kuopan reunalle ja ilmota minulle, joko se todella nou-

see. Olisi niin hyvä saada se tieto tänne yksinäisen olon iloksi.

Kettu, joka ei hoksaa mitään pahaa tästä pyynnöstä, täyttää sen. Käännähtää kuopan reunalla, istuu siihen ja rupeaa päivään päin katsomaan. Mutta silloin

hänen häntänsä putoaa kuopan seinää vasten riippumaan ja susi, joka on vuottanut tätä, kohoaa uudestaan kuopan seinää vasten, tempaa hännän käpäliinsä ja vetäsee ketun tästä alas kuoppaan. Siellä hän tälle sangen nolostuneelle kumppanilleen lausuu ylen yksivakaisesti:

— Ikävä täällä, veikkoseni, on yksin olla!

2.

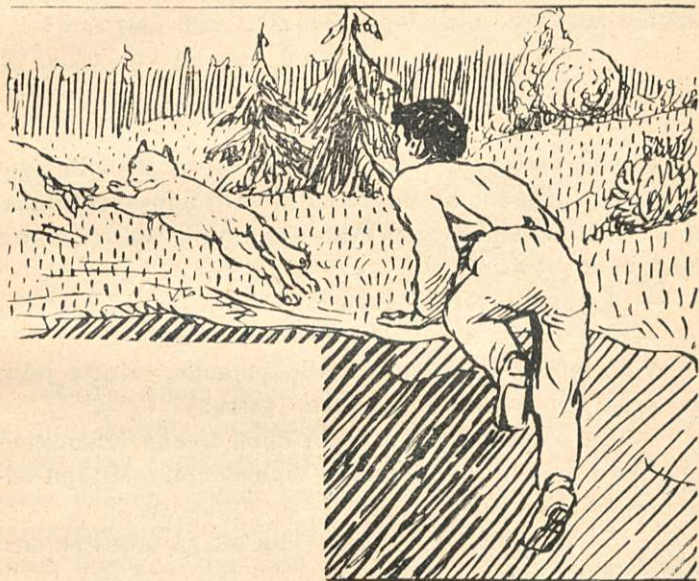
Vaan ikävä siellä kuopassa on kaksinkin olla. Siitä taas hyväksi ystäviksi ja neuvottelemaan, miten sieltä päästäisiin pois.

Sanoo vihdoin kettu:

— Nyt, veikkoseni, teemme näin. Nyt olemme täällä kärsivällisesti sinnes, kunnes tulee mies tätä hautaa katsomaan, — tulee, sillä tämä on, veliseni, hukanhauta. Silloin, kun kuulemme hänen askeleensa kuopan ulkopuolelta, heittäydymme molemmat kuoliaiksi tänne kuopan pohjalle, ja mies tulee kuopan reunalle. Tulee, kumartuu, näkee: Täällä hukka ja repo sorkat suorina, kuolleina. Sanoo: no tämä hyvä, siellä hukka ja repo sorkat suorina. Pitää mennä pakanat nostamaan ylös. Sanoo, ja tulee tänne kuopan pohjalle. Täällä puhelee vielä jotakin itsekseen ja sitten viskaa minut kuopan reunalle. Nyt olen minä pelastunut ja minä viiletän metsään. Mutta kun hän sitten kumartuu sinua nostamaan, asettuu kyrmyy näinikään, niin silloin sinä äkkiä kavahda ylös ja kapsahda hänen selkäänsä ja potkastaudu siitä ylös kuopan reunalle. Niin me molemmat täältä pelastummel!

No niin tehdäänkin. Mies tulee kuopan reunalle, huomaa kuopassa kuoliaat, laskee kuoppaan, puhelee

jotakin itseksensä ja viskaa ketun pois ja sitten kumartuu nostamaan sutta. Mutta silloin susi kavahtaa äkkiä miehen selkään ja pökäsee sitä myöten pois kuopasta. Niin pelastuivat susi ja kettu pahasta hukanhaudasta, ja siitä on susi ikikiitollinen ketulle, vaikka tämä tekee hänelle alituisen pahoja kolttosia.

Ketun ja jäniksen kiista juoksusta eli jäniksen ajo.

Kerran sattui kettu ja jänis yhteen ja heille syntyi kiista siitä, kumpi heistä olisi etevämpi juoksussa. Jänis väitti kivenkovaan, että hän on etevämpi, mutta kettu väitti toisin.

— Lyödään vetoa, ehdotti jänis.

— No lyödään!

Veto lyötiin ja lähdettiin kilpapaikalle. Mutta juuri juoksuun ryhdyttäessä sanookin kettu:

— En minä viitsikään, sillä minä tiedän erään eläimen, joka on meitä kumpaakin vikkelmämpi. Mitäpä silloin tämä toimi hyödyttää?

— No minkälainenhan tuo eläin on, ja missä se on?, kysyy jänis ylenkatseellisesti.

— Täällä se on, täällä aholla, sanoo kettu. Mutta sen minä sanon, että sen eläimen perässä ei todellakaan meikäveli pysy, eikä pysy moni muukaan!

— No annahan olla, kunhan nähdään. Kunhan nähdään, niin eiköhän sentään sen perässä pysyttäne!

— Ei.

No tultiin siitä aholle, ja kettu osotti hevosta, nuorta kaunista hevosta, joka makasi aholla.

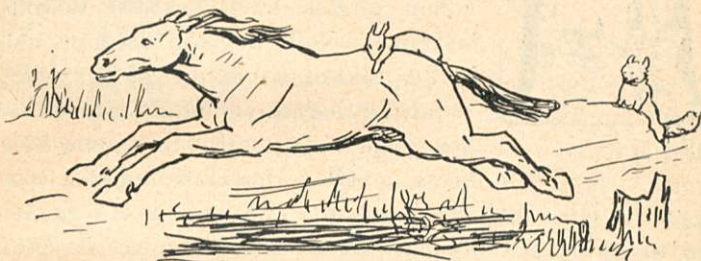
— Tuoko se on, tuoko?, räjähti jänis pilkallisesti nauramaan.

— Se.

— Mutta jopa sinä toit laitoksen luo. Tuon kanssa nyt kilpailee kuka tahansa. Sano minulle, tokko se pääsee edes nousemaan jaloilleen.

— No — voisithan koettaa. Hyppää sen selkään!

Jänis teki niin. Hyppäsi makaavan Levosen selkään ja lisäksi purasi sitä lautasille.

Mutta silloin nuori hevonen kavahti yhtäkkiä ylös ja lähti hurjaan laukkaan. Lähti niin hurjaan ja niin äkkiä, ettei jänis ehtinyt lautasilta mihinkään, vaan jäi sinne selkään. Siinä kauhistuneena riippuessaan kysäsi hän ketulta, että mihinkähän tämä mahtaa mennä, mutta kettu lausui siihen vain, että kyllä se johonkin menee, ja nauroi niin, että oli pakahtua.

Ketun kyyti.

utta kerran kävi ketulle samalla tapaa. Hän astuskeli uneliaana ja laiskana ahon laitaa ja huomaamatta, että hevonen makasi suuren kiven takana, laskeutui levolle hevosen hännän päälle, ja nukkui siihen.

Eikä herännyt ennen kun hevonen, joka tunsi omituista painoa häntänsä päällä, yhtäkkiä hyppäsi pysytyn ja lähti hurjaan laukkaan. Silloin kettu heräsi, mutta hätäytyneenä näki parhaaksi tarrautua hevosen häntään ja siitä koettaa pyrkiä tämän lautasille.

Tämän kyydin sattui näkemään jänis, sama, jonka samallaisen kyydin kettu oli joku aika sitten nähnyt. No, hänellekös kelpaa nauru, nauru sydämen pohjainen, eikä hän malta mitenkään olla kysymättä kohtalokumppaniltaan sieltä tiepuolesta:

— No, minnekäs sitä repoveikkoa viedään?

Kettu huutaa huiman kyydin kynsissä:

— Jumala tiesi, jussikulta,
yliukko, ystäväni,
minne miestä vietänee,
missä yötä lietänee,
taian mennä taivahasen,
tahi tuonelle pudota!

Susi kantelijana.

ahtoipa susi kerran kannella ketusta jalopeuralle, eläinten kuninkaalle. Menee hän jalopeuran luo ja sanoo:

— Vou, vou, armollinen eläinten kuningas, se kettu on sellainen, että sillä on aina petos mielessä, kuje sydämessä. Se aina yhteisestä

työstä pakenee, aina yksin raatamaan jättää. Tänäpäivänäkin se jätti minut yksin yhteistä muurahaiskekoa yhteiseen aittaamme kantamaan. Anon tästä hänelle mitä suurinta rangaistusta.

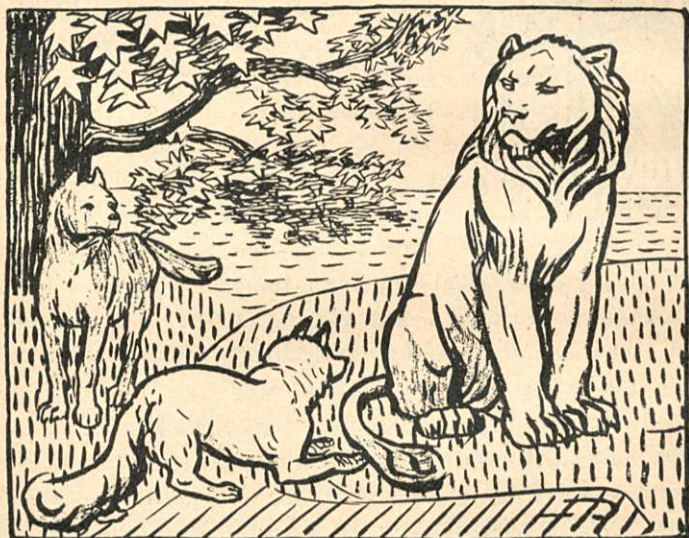
Jalopeura, joka sattui sinä päivänä olemaan vähän sairaana, suuttui kovin tämän kuultuaan. Vai sellainen se on! sanoi hän ja antoi heti kutsua ketun luoksensa. Kettu tuli ja asettui nöyränä eläinten kuninkaan eteen. Jalopeura katsahti häneen vihaisesti ja sanoi:

— Vai sellainen sinä olet, vai sellainen! Vai on sinulla aina petos sydämessä, aina kuje mielessä — vai jätit sinä taas tänäpäivänäkin tämän susikuomasi yksin yhteistä muurahaiskekoa kantamaan! Sanoppas, onko se totta?

Kettu ensin säikähti tästä, mutta sitten notkisti toisen etujalkansa herra eläinten kuninkaan edessä ja lausui nöyrästi:

— Kyllä, herra eläinten kuningas, kyllä se niin on, että jätin hänet tänään yksin yhteistä muurahaiskekoa kantamaan. Mutta tämän tein siksi, kun kuulin herra eläinten kuninkaan niin kovasti sairastuneen — lähdin hänen tautiinsa parannuskeinoa etsimään!

— Mitä, niinkö? No löysitkö sen? Sanol!

— Olin juuri löytämäisilläni — saamaisillani neuvon Ahonrannan hämähäkiltä, mutta silloin tultiin minua kutsumaan tänne, tälle suden asialle.

— Mene, veikkonen, aivan heti takaisin ja viivy matkallasi miten kauvan tahansa, miten kauvan vain asia vaatii, elä kuule kenenkään kutsua. Mene, mene, ja ota tarkka selko siltä Ahorannan hämähäkiltä, miten paranisin.

Kettu kiitti ja kumarsi, ja meni.

Ketun tultua takaisin kysyi jalopeura:

— Mitä se sanoi?

— Se sanoi, se Ahorannan hämähäkki, että jos tämä susi tapettaisiin ja nahka nyljettäisiin ja pantaisiin se nahka sairaan paikan päälle, niin silloin herra eläinten kuningas heti paranisi.

Sen kuultuaan ei susi, joka tähän asti oli kovin uskollisesti pysytellyt jalopeuran vieressä, kauvoja tässä pysynyt, vaan lähti viilettämään metsään minkä vain kypälistä sai. — Eikä sen jälkeen kannellut ketun päälle.

Kettu suksipuuta katsomassa.

Tulepa kettu kerran puun juurelle, jossa on harakalla pesä ja poikaset. Tulee ja käy kovin katselemaan puun puoleen, sinne, missä on harakalla pesä ja missä tämä kovin mahtavana istuu alas katsellen. Kyllästyy vihdoin harakka ketun katseluun ja kysyy:

— Mitä sinä liuhuparta siellä katselet?

— Katselenpahan, kun tässä olisi niin hyvä puu sukseksi. En ole muualla missään näin hyvää suksipuuta tavannut. Arvelen tämän kaataa.

— Elä veikkonen, elä mitenkään sitä tee, hätäytyy harakka, — elä mitenkään kaada tätä puuta, sillä minulla on tässä pesä ja poikaset.

— Vai niin! No, jos annat yhden pojan syötäväkseni, niin en kaada, — kun sinulla kerran on tässä pesä.

— Olkoon menneeksi, ota se, elä vaan kaadal

Kettu saa poikasen, syö, ja lähtee pois.

Mutta toisena päivänä tulee hän uudestaan ja rupeaa samalla tapaa katselemaan puuhun.

Harakka taas kysyy:

— Mitä sinä häilyhätä siellä taas katselet?

— Katsonpahan vain, kun en todellakaan mistään löydä näin hyvää puuta suksipuuksi. Kyllä se minun täytyy sittenkin kaataa, täytyy!

— Elä veikkonen, elä mitenkään, sillä minullahan on tässä puussa pesä ja poikaset.

— No, jos annat yhden poikasen syötäväkseni, niin en kaada.

— No olkoon menneeksi!

Kettu saa poikasen, syö ja menee pois.

Mutta kolmantenakin päivänä hän tulee uudestaan ja saa taas poikasen.

Tulepa sitten sen kolmannen päivän iltana varis harakan luo vieraaksi ja kun harakka kertoo hänelle seikkansa, niin sanoo varis hänelle:

— No oletpas sinä aika pöyhkö kun annat poikasiasi mokomalle ja mokomasta syystä. Olet tosiaankin, sanon, sillä millä se kettu tämän tai muunkaan puun kaataisi, sillä kun ei ole kirvestä, ei kassaraa. Jos se tulee vielä, niin sano vain niin, että milläs sinä pitkähäntä tämän puun kaadat? Sano niin!

Harakka lupasi ja varis lähti.

Tuli sitten kettu neljäntenä päivänä taas puun juurelle ja sanoi:

— Pakana, kun en mistään löydä näin sopivaa puuta suksipuukseni. Kyllä se minun täytyy kaataa.

— Mutta milläs sinä pitkähäntä sen kaadat? kysyi silloin harakka ja kävi makeasti nauramaan.

— Vai niin, vai olet jo viisastunut, vai on varis käynyt sinua neuvomassa! No, eipä mitään, pannaan mieleen, ja näytetään, että vielä se neuvojakin kaipaa neuvoal

Ja hän lähti pois ja heittäytyi eräälle kauniille ahonrinteelle kuolleen tavoin loikomaan kuten kerran kalaukkoa peijatessaan ja pisti kielensä loitos ulos. Vähän ajan päästä lensi siihen se varis, joka oli harakkaa neuvonut, ja rupesi kiihkeästi kiertämään kettua, jonka

hän katsoi kuolleeksi. Kierreltyään kotvasen kävi hän aivan lähelle tätä ja nokata jyrskäytti tämän pitkällä olevaa, houkuttelevaa kieltä, jota hän himoitsi. Mutta silloin kettu yhtäkkiä kaapsahti ylös ja koppasi suuhunsa kieltähimoitsevan variksen ja vei pesälleen maukaaksi päivälliseksi.

Korpin laulu.

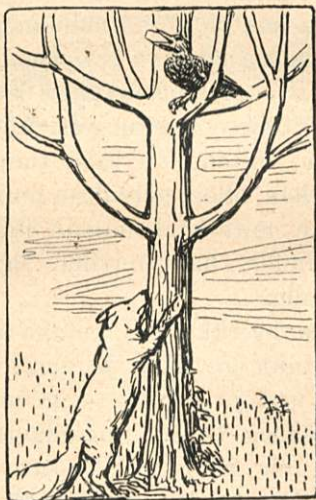
Olipa kettu kulkenut taas monta päivää saamatta mitään einettä ja hän oli kovin nälkäinen ja alakuloinen. Sattuupa hän silloin tulemaan erään ahon laitaan, jonka eräessä puussa istua kekottaa suuri korppi, iso juustopala-suussa. Ketulle valahtaa vesi kielelle ja hän rupeaa tuumimaan, miten hän saisi tuon juustopalan.

Heittäytyy hän silloin polvilleen puun juurelle aholle, ottaa kasvoilleen mitä makeimman ilmeen ja käy mitä herkimmillä hännän häilyttelyillä sanojaan säestäen, puhumaan korpille:

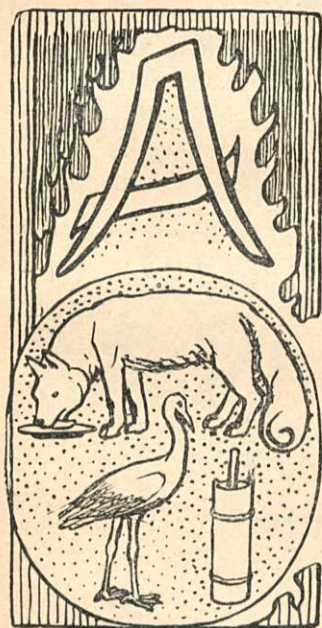
— Voi korppi-serkkuseni, kuinka sinä olet kaunis ja ihana, eipä sinun puvullesi ja vaatteillesi, eikä koko olennollesi vedä vertoja mikään, ei mikään. Mutta minkälainen sinun äänesi lienee, minkälainen sinun laulusi, siitä ei minulla ole aavistusta, miten suloinen, miten ihana se lienee. Sentähden, serkkukultaiseni, laulappas tässä lyhyt laulu, anna armas heimolaiseni, armaan äänesi kaikua!

Korppi ei voi kyllin ihmetellä tätä puhetta. Mitä tuo pitkähäntä tarkoittaa, ajattelee hän. Narraako vai todella ylistelee? Mutta mitäpä hän narraisikaan, mitä pahaa minä olen hänelle tehnyt? Ei, ei se narraa, vaan todella ylistelee, todella kiittelee minua — tuo mainio, vilpitön ystävä.

Ja hän täyttää ketun jalon toiveen ja makean pyynnön: avaa suuren suunsa ja rupeaa laulaa ronkkumaan. Mutta silloin tuo suuri juustopala putoaa suusta, ja samassa on harras ihailija poistunut puun juurelta — nyt hänen suussaan suuri juustopala.

Vuoroin vieraissa.

ntoipa kurki kerran ketulle kutsun tulla hänen vieraakseen. Antoi kutsun, ja keitti velliä.

Kun kettu tuli hänen vieraakseen, kaatoi hän vellinsä korkeaan, ahdassuiseen kirnuun ja tarjosi sen siten vieraalleen. Mutta eihän kettu siitä semmoisesta astiasta saanut mitään suuhunsa — eihän hänen päänsä mitenkään mahnutunut sen suusta sisään. Hänen täytyi tyytyä vain kielen maiskutteluun. Sensijaan kurki pitkällä kaulallaan koukki minkä kerkisi velliä kirnusta suuhunsa ja oli tyytyväinen.

Kun ei kettu mitään syönyt, kysyi kurki:

— Miks'ei vieras velliä syö, eikö se ole hyvää?

— Hyvää on, hyvää on, mutta minä syön sitten huomenna, kun tulet meille vastavierailulle. — Tulethan vastavierailulle huomenna, serkkuseni?

— Tulen, tulen mielelläni.

No tuli huomenna kurki vastavierailulle, ja kettu kaatoi vellinsä suurelle, lavealle lautaselle.

— Käydään syömään, käydään syömään!

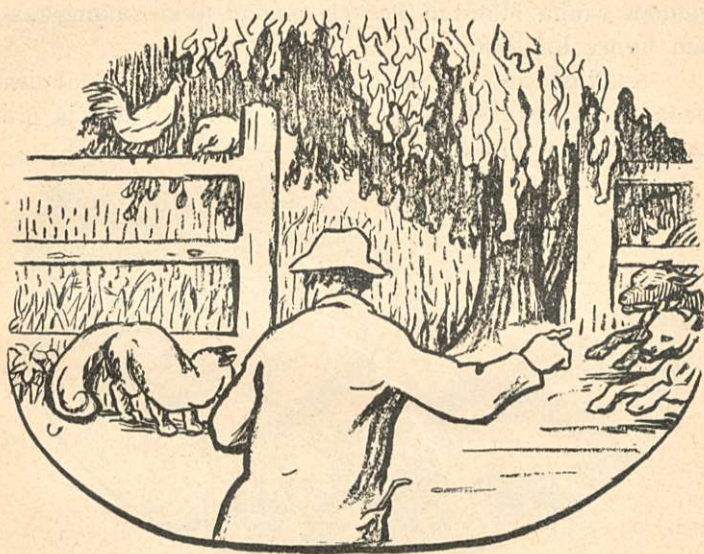
Käytiin syömään sitä ketun velliä, mutta nytpä ei vuorostaan kurki saanut mitään suuhunsa, sensijaan kuin kettu latki sitä kuin kauhalla ikään.

Kun kettu näki, ettei kurki syö mitään, kysyi hän tältä — veitikka sydämessä:

— Miks'ei vieras velliä syö, vai eikö se ole hyvää?

— Hyvää on, hyvää, mutta minä söin eilen tämän päivänkin tarpeeksi, sanoi kurki, vaikka hänen mielensä teki niin syödä ketun keittoa ja nälkä soitteli suolissaan.

Yleinen rauha eläinten kesken.

Kukko ja kana istuivat kettua paossa korkealla orrella, eivätkä aavistaneetkaan, kun kettu yht'äkkiä ilmestyi heidän eteensä ja julisti heille:

— Hyvät ystävät, nyt on tullut yleinen rauha eläinten kesken ja minä sanon teille: tulkaatte alas, teille ei tehdä mitään pahaa!

Sattuipa silloin tulemaan siihen eräs vanha ukonrahjus kylältä ja sanoi, iskien silmää kukolle ja kanalle:

— Kah, mitäs ne nuo kaksi suurta koiraa juosta viuhottavat tänne tuolta kylältäpäin!

Silloin kettu rupeaa katselemaan, mistä päin olisi paras pakoon mennä, ja sanoo:

— Vai niin, vai viuhottavat. Pitäisi tästä jo edelleenkin lähteä.

— No, no, mikäs kiire, mitäs pelkoa nyt, kun on yleinen rauha eläinten kesken, lausuu ukko salamyhkäinen hymy huulilla.

— Niin, niin, vaan minä luulen, etteivät koirat tiedä tästä rauhasta vielä mitään, lausuu kettu ja pinkasee pakoon minkä ennättää.

Jäniksen mahti.

Kerran kettu tapasi taas jäniksen ja sanoi hänelle:

— On siinäkin mies, jota ei kukaan pelkää.

— Kukas sinua sitten pelkää?, pöyhisteli jänis.

— Voi veikkonen, kaikki, vastasi mahtavasti kettu.

Minä kun vain tätä häntääni näytän, niin kaikki lentävät ken minne kerkiää. Mutta sinua — milläs sinä pelotat?

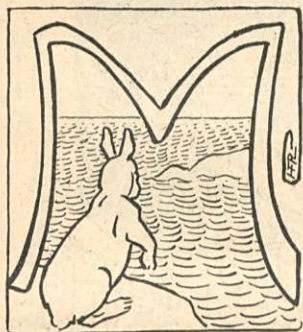
— No lyödään vetoa, kummalla meistä on suurempi mahti, virkkoi jänis.

— Lyödään vain.

Lyötiin vetoa ja lähdettiin astelemaan tietä pitkin. Tulipa siitä lammaskatras eteen ja jänis, hoksaten, että tuossahan hänellä on hyvä tilaisuus osottaa mahtiaan, yhtäkkiä hypätä kopsahti lammaskatraan keskeen ja päästi pahan äänen. Arka lammaskarja siitä kovasti säikähti ja lensi yksi sinne, toinen tänne.

Silloin jänis oli voittanut vedon ja tästä riemusta hän rähähti sellaiseen nauruun, että suu halkeili ristiin, rastiin.

Jäniksen itsemurha-aie.

utta valtasipa sentään jänöpojan kerran kova alakuloisuus ja hän sanoi itselleen:

— Ei minua sentään kukaan pelkää! Kyllä minun mahtini on mitätöntä. Ja sentähden: mitä maksaa elellä täällä, menenpä ja hukutan itseni tuonne jokeen.

Mutta mentyään joen rannalle kuuli hän jonkun hyppää-

vän edestään veteen.

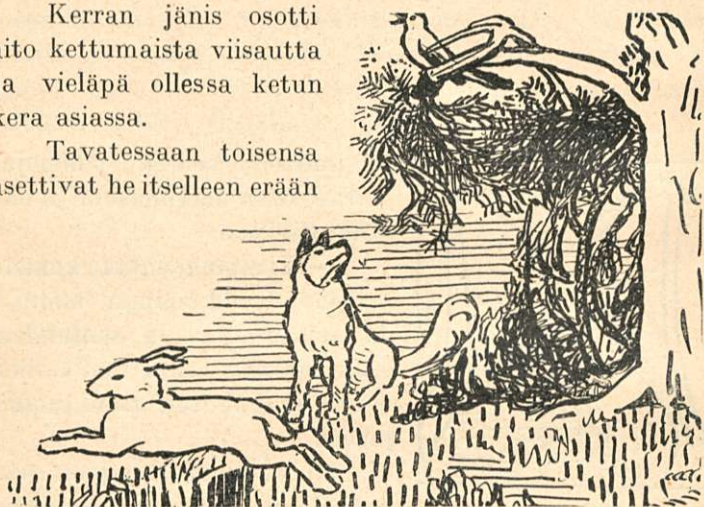
— Mikä se? Ken se siitä edestäni niin rutosti jokeen hyppäsi? Ka, koppakuoriainen. — No, enpä vielä hukuttaudukaan, kun tuo koppakuoriainenkin minua niin pelkää, että hyppää edestäni sellaisella kiireellä jokeen, en mitenkään! — sanoi jänis itselleen.

Ja hän kääntyi pois joen rannalta ja elellä puputtelee vielä nytkin.

Jäniksen viisaus.

Kerran jänis osotti aito kettumaista viisautta ja vieläpä ollessa ketun kera asiassa.

Tavatessaan toisensa asettivat he itselleen erään

määräpaikan ja löivät vetoa, kumpi heistä ennemmin hyppäisi sen toiselle puolelle. Se joka ennemmin hyppää, se saa osuuden toisen valtakuntaan.

Kettu sanoi:

— Jokos sitä koetellaan?

Jänis virkkoi:

— Elähän vielä, annahan kun tässä ensin vähän ajattelen.

— No ajattele, ajattele sitten, eläkä lorvaile!

— No, no, ajattelenhan tässä parast'aikaa!

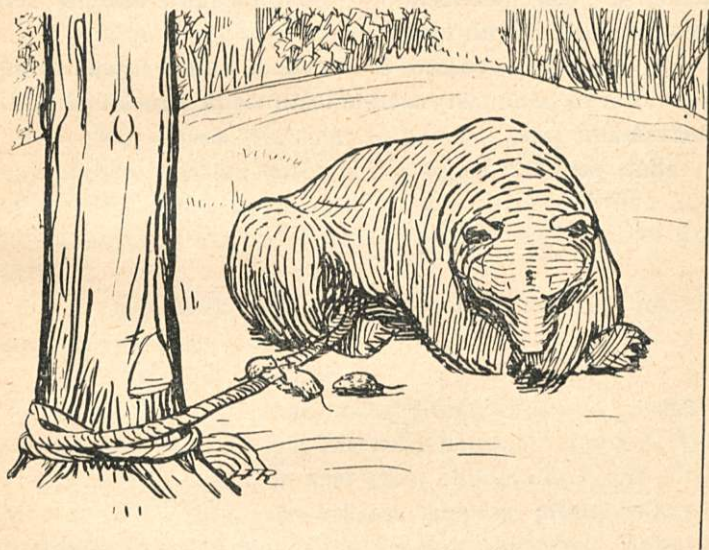
Sitä ajattelua odotellessaan kääntyi kettu jotakin katsomaan.

Silloin jänis virkahti että »jo ajattelin!» ja hypätä kopsautti määräviivan toiselle puolelle ja sai osuuden ketun valtakuntaan.

Hirten apu.

Sattuipa kerran karhu tarttumaan metsämiehen ansaan. Hoikka oli lanka, mutta vahvoissa puissa kiinni, niin että karhu jäi kuin jäikin ansaan kiinni. No hän, kun ei päässyt, nukahti siihen.

Tuli siihen hiiriä kopare ja ne alkoivat pitää kisaä karhun tienoilla. Karhu tuosta heräsi ja koppasi puolen-

kymmentä kisaavaa pikkuelävää kouraansa ja aikoi pistää ne kaikki kerralla suuhunsa.

— Elä, veikkonen, elä meitä syö, me teemme sinulle vielä joskus hyvän työn, valittivat ja rukoilivat hiiret.

— Hmh, teistäkö hyväntyön tekijöiksi, hymähti pikkallisesti karhu. Vaan kun tosiaankin olette niin vähä-

pätöisen mitättömiä, niin enpä teitä syö, vaan saatte mennä minne haluatte.

Ja samassa hän viskasi heidät loitos luotaan. Ja nukahti taas.

Mutta kun hän keräsi, huomasi hän olevansa vapaana. Lanka oli keritetty.

— No, kukas tämän tekil, kysäsi hän tyhmän-ällistyneesti.

— Me, vastasivat äsken vapautetut hiiret siitä lähitienolta. Me nakertelimme solmun auki, teimme sen lupaamamme hyvän työn.

— Vai te, vai teitte te sen lupaamanne hyvän työn, lausui karhu hämmästyneen-nolostuneella äänellä ja lähti lönnkimään pois.

Sen pituinen se.

Suden laulu.

Kerran susi tapasi koiran ja sanoi tälle:

— Nyt veikkonen toimita kuinka tahansa minulle jotain syötävää, minulla on semmoinen nälkä!

Koira sanoi:

— Ka, talossa olisi häät ja helposti voisin viedä sinut väkijoukon lomitse pitopöydän alle, jossa on kaikkea yllinkyllin, mutta sinun pitäisi olla siellä niin hiljaa, niin hiljaa, jotta ei kuuluisi hiiskaustakaan, muuten käy hullusti.

— Ole, veikkonen, minäkö en olisi hiljaa! Kuinka sitä kysytkään!

— No, tule sitten!

Koira lähti viemään sutta pitopöydän alle ja saikin sen sinne. Ja siellä oli, niinkuin koira oli sanonut, kaikenlaista yllinkyllin, ja susi alkoi ahmimalla syödä niitä. Mutta siellä oli myös eräessä kipossa jotain väkevää juotavaa ja susi ryyppäsi siitä palan paineeksi. Ryyppäsiipä muutenkin. Mutta siitä tuli hän kovaan humalaan.

Ja hän tahtoi kaikinmokomin laulaa — häiden kunniaksi. Mitäs, kun muutkin laulavat!

Koira varotteli:

— Elä, veikkonen, elä, veikkonen, siitä voi turmiotulla! Elä hiiskahdakaan!

— Vielä mitä, — mitkä turmiot siitä! Laulan kuin laulankin!

— Elä laula, minä sanon vakavasti!

Mutta mitäs se susi välitti sellaisessa häännössä, hän lauloi niin, että tupa raikui.

Mutta voi sitä suden kohtaloa sen laulun johdosta. Hääväki, keskeyttäen juhlimisensa, koppasi yht'äkkiä korennot käsiinsä ja rupesi antamaan sutta selkään niin että luut ruski. Ja niin kovan selkäsaunan sai susiparka laulustaan, että sen selkä on siitä tönkkönä vielä tänäkin päivänä.

Suuret syömäjuhlat.

Tahtoivatpa karhu ja susi pitää kerran oikein suuret syömäjuhlat ja vain kahden, ilman kettua, ilman ketään. Tappoivat he sitä varten pari kolme lehmää ja määräisivät juhlapäivän.

Kettu kun sai kuulla tuosta, päätti tehdä kuomaksille pienen kepposen, eikä aivan pientäkään: pilata kokonaan kuomaksien pito-ilot ja päästä itse niiden pääosakaaksi.

Hän otti sitä varten palvelukseensa kissan, kissan ylen marisevaisen ja julmannäköisen, ja kun oli tehnyt sen, meni pitojen valmistajain luo ja sanoi:

— Minä tulisin myös pitoihin, mutta minulla on sellainen vieras, etten sen kera uskalla tulla!

— Mikä vieras se on, minkänäköinen se on? kysäisivät pitojen valmistajat kohottaen korviaan.

— No ompahan semmoinen mokoma, ei kovin suuri, eikä kovin pienikään, sellainen pitkäviiksi, pitkähäntä marrittaja. En minä hänestä muuten välittäisi, vaan sillä kun on se ääni sellainen, — jotta kerrassaan luonnon ottaa!

— No tuohan hänet tänne juhlaamme, niin emmeköhän tuosta selvinne! On sitä tässä sentään monenlaista pitkähäntää nähty, niin että eiköhän häntä tuotakin

kestettäne, mahtailivat juhlan valmistajat, ja kutsuivat ketun vieraineen juhliinsa.

Tuli sitten pitojen alkamishetki ja karhu ja susi saapuivat juhla-asuissa pitopaikalle. Arvelivat ensin käydä heti ateriaan käsiksi, mutta sitten muistivat sopimuksensa ketun kanssa ja kävivät vuottamaan vieraitaan. Asettuivat ylen mahtaviin asentoihin pitopöydän taa ja kävivät silmäilemään kankaalle, mistä päin piti vieraiden tulla.

Eikä aikaakaan kun jo alkoi kankaalta kuulua risujen rapse ja jalan kapse. Sieltä ne tulevat, sanoivat odottelijat toisilleen ja korjasivat asentoa. Onpa lysti nähdä, mikä pöpö sieltä tulee, tuumivat he hetken päästä pilkallisesti toisilleen.

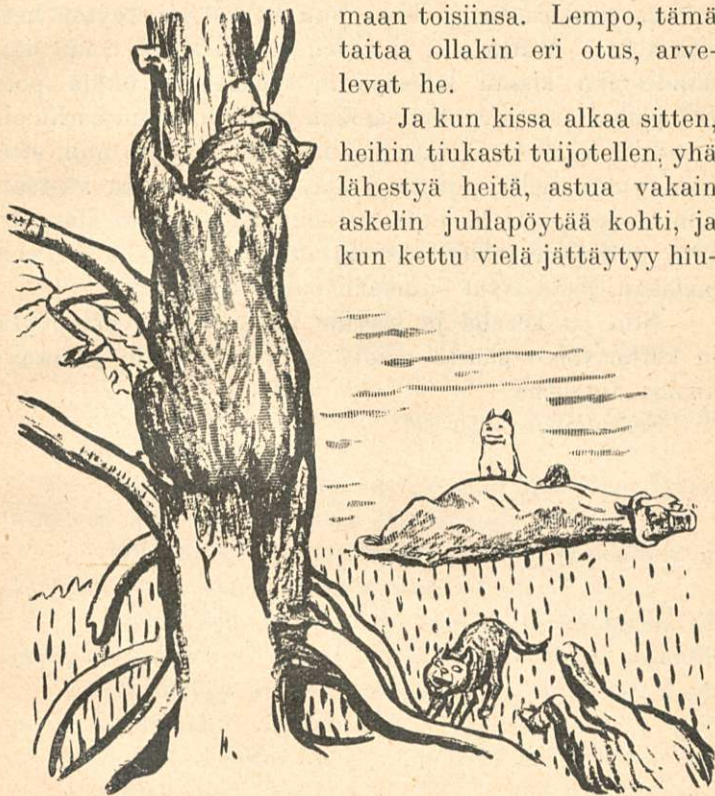
Kettu ja kissa lähenivät. Kissaa ei vielä näkynyt, mutta ketun kolmikulmainen pää ja pystyt korvat jo vilkkivät puiden lomista. No eipä se ainakaan ole suuren suuri, kun ei vielä näy, vaikka kettu jo näkyy, tuumivat toisilleen odottelijat ja taas naurahtivat pilkallisesti.

Mutta samassa alkoi kuulua kankaalta omituinen, pitkäveteinen, pahaääninen marina, hiukan sammakon kurinaa muistuttava, pitkäveteinen ja omituisesti hiljennävä ja koveneva. Se jo hiukkasen hipasi karhun ja suden sydäntä, jo hipasi ja säpsähytti, ja he jo tuumasivat toisilleen, että mikähän otus se oikein lieneekään! No, eihän he sentään vielä malttiaan menettäneet.

Mutta samassa kissa ilmestyy heidän näkyviinsä, — tuo pitkäviiksinen, pitkähäntäinen, pahasti mariseva olento. Lähestyy selkensä korkeaan köyryyn nostaen ja maristen mitä surkeimmalla äänellä ja samalla mitä ilkeimmästi irvistäen ja väliin sylkeä sähistäen.

Silloin hipasee jo karhun ja suden sydäntä aivan arveluttavasti ja jopa katoaa myös heidän juhllainen asentonsa, ja he jo rupeavat kovin omituisesti katselemaan toisiinsa. Lempo, tämä taitaa ollakin eri otus, arvelevat he.

Ja kun kissa alkaa sitten, heihin tiukasti tuijotellen, yhä lähestyä heitä, astua vakain askelin juhlapöytää kohti, ja kun kettu vielä jättäytyy hiu-

kan jällelle, niin jopa eivät juhlanpitäjät kestä paikoiltaan, vaan hyökkäävät kumpikin pakoon, toinen pitkään puuhun, toinen suuren risukasaan, unohtaen juhiansa, pöytänsä. Eivätkä uskalla piilopaikoissaan hiiskahtaa.

Kettua tämä naurattaa makeasti, mutta hän tahtoo saada nautintonsa vielä täydellisemmäksi.

Sentähden hän osottaa kissalle hukan vilkkavaa korvaa risukasasta, ja kissa kun näkee sen, töytää heti sitä kohti. Mutta sitä ei suden luonto kestä, vaan hän nähdessään kissan lähestyvän, syöksähtää äkkiä pois piilopaikastaan ja ryntää samaan puuhun, mihin karhu oli mennyt. Vaan tämä taas säikähdyttää karhun niin, että hän ryntää sieltä puustaan alas ja iskee sutta vastaan niin kovasti, että he putoavat molemmat sieltä alas. Ja siitä pudottua molemmat hirmuisella voimalla pakoon metsään, josta eivät suinkaan palaa takaisin.

Niin jäi ketulle ja kissalle koko suuri syömäpöytä ja ketun toivo päästä näiden suurten juhlain pääosakkaaksi toteutui.

Semmoinen satu se!

„Saamamies“.

Toisen kerran tuli kissan avulla petetyksi paitsi karhua ja sutta itse kettukin. Sen teki mies.

Hän istui joen rannalla ja pesi tuohia.

Tuli siihen karhu ja kysyi, että mitä sinä teet?

— Pesen karhun suolia, vastasi mies.

— Mitenkä sinä vanha mies olet karhun saanut?, kysyi karhu hämmästyen.

— En minä olekkaan, vaan minun apulaiseni Saamamies, se sen sai, minä vain tässä pesen suolia.

— Mikä se semmoinen Saamamies on ja missä se on? kysyi karhu enemmän hämmästyen.

— Apulaiseni, niinkuin jo sanoin, ja on tuolla pirtissä, sanoi mies ja jatkoi rauhallisesti tuohien pesentää.

Tästä täytyy mennä sanomaan toisille, arveli karhu ja jätti miehen.

Tuli siitä susikin miehen luo ja kysyi:

— Mitä sinä teet?

— Suden suolia pesen.

— Mitenkä sinä vanha mies olet suden saanut?

— En itse, vaan apulaiseni Saamamies, se sen sai, minä vain tässä pesen suolia.

— Mikä se semmoinen Saamamies on ja missä se on?

— Apulaiseni, niinkuin jo sanoin, ja on tuolla pirtissä.

Tästä täytyy mennä toisille sanomaan, arveli susi ja meni metsään.

Sitten tuli vihdoin kettukin miehen luo ja joutui samanlaiseen keskusteluun hänen kanssaan.

Kohtasivat he sitten toisensa metsässä ja kertoivat toisilleen, mitä mies oli sanonut. Tulos tästä tapaamisesta oli, että he tahtoivat kaikin mokomin nähdä Saamamiehen.

Menivät he miehen luo ja ilmottivat halunsa — kysyivät häneltä, mitenkä se olisi mahdollista.

— Siten, että laitatte suuren juhlapöydän pirttiin ja sitten menette ken minnekin piilopaikkaansa sitä vuottamaan. Minä pidän Saamamiestä sen aikaa poissa pirtistä ja sitten päästän sisään. Mutta tietäkääkin, että teidän täytyy olla piilopaikoissanne tuiki hiljaa, muuten käy huonosti.

Karhu, susi ja kettu suostuivat tähän.

Ja he laittoivat suuren juhlapöydän miehen pirttiin ja asettuivat: karhu uunille, susi lattian alle ja kettu päreortten päälle Saamamiestä vuottamaan.

Mies aukasi tuvan oven ja Saamamies — pitkäviiksi ja pitkähäntä kissa — hyppäsi sisään ja samalla pöydällekin. Siellä se rupesi kovin maristen syömään pöydän herkkuja.

Karhu ja kettu näkivät tämän mahtavan miehen, mutta susi oli asettunut selin pöytäan eikä nähnytkaan lattianraostaan häntä. Sentähden hän käännähti piilopaikassaan ja samalla sattui hänen korvansa vilkahtamaan lattianraossa. Sen huomasi kissa ja syöksähti pahoin sähisten kiinni siihen. Sitä ei odottanut susi ja säikähti pahanpäiväisesti siitä sekä hyppäsi pois lattian alta. Kissa kun näki, että täällä oli tämmöiuen elävä, säikähti hänkin ja syöksähti uunille. Mutta täällä ei

karhun luonto kestänyt tätä asiainkäännettä ja ryöpsähti nurinniskoin lattialle. Kissa nähdessään, että täällä oli vielä suurempi elävä, kauhistui siinä määrin ja potkasihe kohti ketun olinpaikkaa, päreortta. Siellä oli kettu tähän asti ollut rauhallisena, mutta nyt ei hänenkään luontonsa enää kestänyt, vaan lennähti hän sieltä suden ja karhun selkään oven suussa. Siitä nämä syöksähtivät ulos ovesta ja samaa tietä meni kettukin, ja niin jäi suuri juhlapöytä miehen ja kissan kahden nautittavaksi.

Sota ja sodan seuraukset.

Olivat susi ja koira ystävyksiä, mutta sitten kerran riitaantuivat. Sanoi susi koiralle:

— Ja koska nyt on tullut riita välillemme, niin kokoa sinä kaikki piha-eläimet puolellesi, minä taas kokoan kaikki metsäeläimet puolelleni ja pannaan käymään julma sota keskellämme.

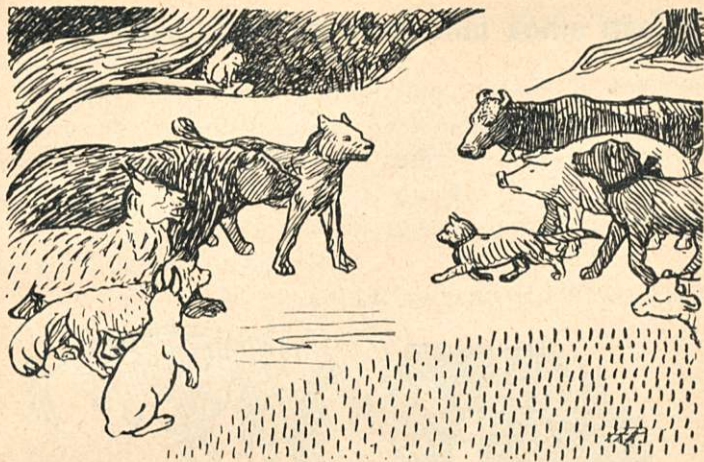
— Tehdään niin, sanoi koira tynesti.

Ja koira kokosi lehmän, sian, lampaan ja kissan omalle puolelleen ja susi karhun, ketun, ilveksen, jäniksen ja oravan omalle puolelleen, ja pantiin toimeen suuri sota suden ja koiran keskelle.

Kun sotajoukot lähenivät toisiaan, niin kuiskasi koira kissalle, viiksisuulle, että:

— Lyykistäydypäs nyt oikein matalaksi ja hiivi nopeaan ja kenenkään huomaamatta karhun alle ja tartu yhtäkkiä hänen kurkkuunsa, ja pysy siinä niinkauan kuin jaksat.

— Hyvä, sanoi kissa ja hiipi matalana, kenenkään huomaamatta suden sotajoukon puolelle, ja tarttui yht'äkkiä karhun kurkkuun ja jäi siihen riippumaan. Karhu, joka ei aavistanut tällaista, säikähti tästä pahanpäiväisesti ja karjasten: »kuka se minun kurkkuuni tarttuu!» kellahti selälleen.

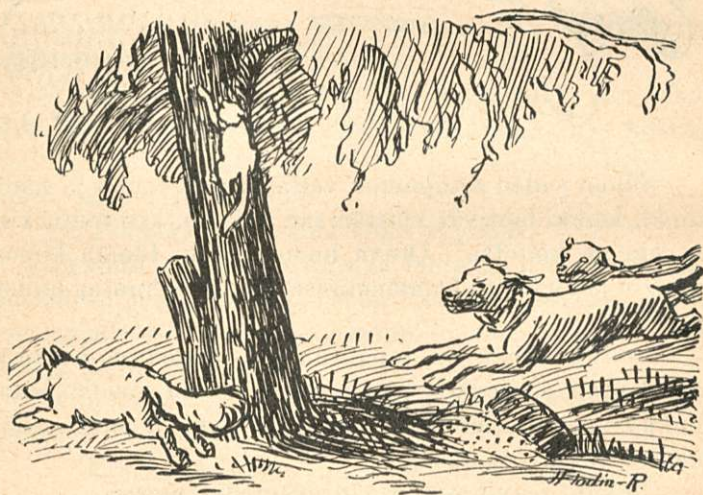

Silloin suden sotajoukon valtasi suuri kauhu ja hämminki, kaikki lähtivät vilistämään pakoon, ken minnekin, ja sota oli voitettu. Orava huomattuaan tämän kiipesi puuhun ja löi kahta kämmentänsä yhteen ja huutaa huikahutti:

— No nythän on tapahtunut kuulumaton kumma, kun koiran sotajoukon pienin elävä kaatoi meidän sotajoukkomme suurimman elävän, — nyt en minä enää maassa liiku.

Ja siitä päivin onkin hän pysytellyt puussa.

Kissan ainoa taito ja ketun konstipussi.

Kerran matkustivat kissa ja kettu yhdessä. Kissa oli kovin peloissaan ja sanoi:

— Minä pahoin pelkään, että joudumme tästä vielä kovaan paikkaan!

Kettu sanoi:

— Elä pelkää mitään, minulla on suuri konstipussi mukanani, ja sen kun vain avaan, niin ei mikään vaara kohtaa.

— Minulla taas ei ole muuta kuin yksi ainoa taito, sanoi kissa.

Tulipa siitä suuri koirajoukko vastaan ja hyökkäsi matkustavaisten kimppuun. Kissa pääsi kiipeämään puuhun, mutta kettu jäi koirain kynsiin. Ketun voivotellessa ja huutaessa apua huusi kissa puusta:

— Minut pelasti se ainoa taitoni, mutta missä se on se sinun suuri konstipussisi?

— Voi, voi, se jäi kotiin, vaikeroitsi kettu ja töintuskin pääsi koirain hampaista.

Karhun halu saada lihaa.

apasi karhu kerran ketun lihaa syömässä. Hänelle valahti vesi suuhun ja hän kysyi:

— Mistä sinä velikulta, lihaa sait?

— Hmh, saat sitä sinäkin, kun vain menet tuonne aholle. Siellä seisoo eräs vanha hevonen, ja sen alahuuli on putoamaisillaan. Kun vain hetkisen odotat, putoaa se ja siitä

saat lihaa aivan kylliksesi.

No, karhu lähti osotetulle paikalle odottelemaan vanhan hevosen huulen putoamista. Odotti, odotti, mutta eihän se pudonnutkaan. Ei, vaikka kuinka kauvan odotti. Nolona tuli hän ketun luo ja sanoi:

— Eihän se pudonnutkaan!

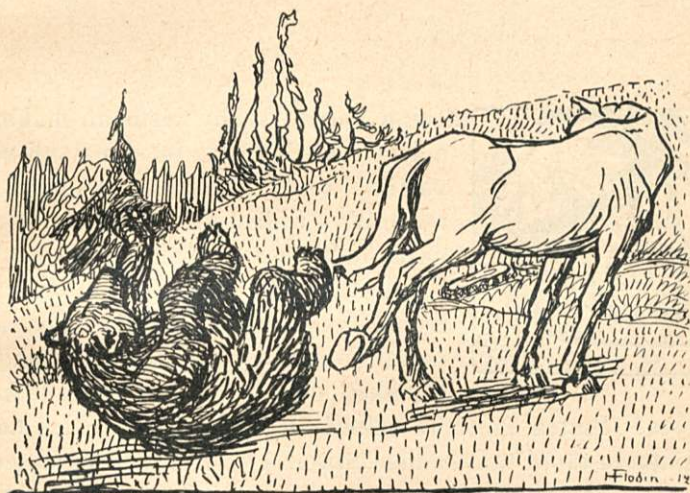
— Sekö alahuuli?

— Se.

— No mene uudestaan ja jos ei se nytkään rupea putoamaan, niin mene hevosen takapuolelle ja nykäse sitä vähän hännästä. Silloin se putoaa — sen kun hevonen herää ja ravistaa päätänsä.

— Hyvä, teen niin!

Karhu meni uudestaan hevosen luo ja kun se huuli ei ruvennut nytkään putoamaan, meni hän hevosen taka-puolelle ja nykäsi sitä vähäsen hännästä. Silloin hevonen heräsi, ja antoi nykäisijälle sellaisen potkun, että se lensi monen sylen päähän hevosesta, eikä tullut toista kertaa sen huulen putoamista odottamaan.

Karhun mahtava kyyti.

Sattuipa kerran karhu olemaan makaa-massa heinäladossa, ja sinne tuli ro-vastilan renki hakemaan heiniä hei-nähäkillä. Kallistettuaan häkin sopi-vasti ladon oven eteen, meni renki heinälatoon ja rupesi mättämään heiniä hangolla häkkiin. Mutta hanko sattui jotenkin pistämään karhua ja tämäkös siitä ryöpsähti kohti ladon ovea. Mutta kun sen edessä oli heinähäkki, joutui hän siihen ja tämä taas hänen tähtensä kallistui oikeaan asen-toonsa ja tästä kaikesta taas säikähti hevonen ja lähti hirveätä vauhtia kylään päin juoksemaan. Karhu tapau-tui häkin laitoihin ja lähti siinä mahtavana pystyasen-nossa ajamaan kylään päin.

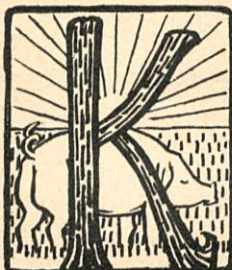
Kun hän näin ikään ajoi kylän läpi, niin kaikki vastaan tulevaiset, pastori, lukkari ja vallesmanni, jäivät suuresti ihmettelemään, että mistä se rovasti ajoi niin hirmuista vauhtia ja niin äkäisen näköisenä. Ei edes tervehdystäkään kellekään tehnyt!

Mutta kun karhu saapui rovastilan pihaan, niin rovasti kammarissaan säikähti pahanpäiväisesti, että mitenkä se

piispa nyt näin sopimattomalla ajalla saapui pappilaan, ja hän hyökkäsi kiireellä korkeata vierasta vastaanottamaan. Mutta suuripa oli rovastiukon hämmästys, kun näki pihaan ajaneen karhun, itsensä ilmeisen karhun. Mutta tämä hämmästys ei kestänyt kauvan, vaan muuttui kohta iloiseksi riemuksi, sillä karhu otettiin kiinni ja pidettiin sen saannin johdosta suuret, mainiot peijaiset.

Kumpi näkee ennemmin päivän nousun eli Sian viisaus.

ettu se tahtoi olla kaikkia viisaampi kaikessa ja löi kerran vetoa sian kanssa, kumpi ensiksi näkisi päivän nousun aamulla. Sika ei virkkanut mitään, löi vaan vetoa ja luppassi silmäänsä.

Ruvettiin siitä yhdessä maata erään vuoren juurelle, laaksoon, jonka toiselta puolelta nousi toinen vuori.

Kettu rupesi maata tuohon toiseen vuoreen päin, jonka takaa oli päivä nouseva, uskoen siten näkevänsä ennemmin päivän nousun, mutta sika asettui maata siihen vuoreen päin, jonka takaa päivä ei ollut nouseva, — jolle asettumiselle kettu makeasti nauroi.

No, aamulla kun päivä nousi, näki sika ensiksi sen, sillä sen säteet sattuivat ensiksi sen vuoren harjaan, johonka hän katseli, eikä sen, jonne päin kettu katseli. Nousi siis ylös ja röhkäsi:

— Rööh, rööh, johan se päivä nousee!

— Mitä, joko se nousee? Eikö mitä, lausui kettu.

Mutta kun hän käännähti katsomaan samaan suuntaan kuin sika, huomasi hän päivän todella nousevan ja myönsi häpeällä sian hänet voittaneen.

Susi etsimässä ateriaansa.

Kerran käveli susi nälkäisenä metsässä ja tapasi sian porsaineen aholla. Ahaa, tuostahan minä saankin aterian, sanoi itsekseen ja tuli sikaperheen luo. Sanoi emäsialle:

— Kuulehan, minä syön poikasi!

— Elä veikkonen vielä syö, anna minun ne ensin kastaa. Ne ovat vielä kastamattomia.

— No kasta heidät sitten!

Sika kokosi porsaat ja vei ne joen rannalle, josta äkkiä syöksähti veteen ja ui joen toiselle rannalle, ja pelasti siten poikansa sekä itsensä.

Susi nolostui suuresti tuosta ja lähti alakuloisena uutta parempaa tilaisuutta etsimään.

Tuli hän kahden pässin luo, jotka riitelivät kovasti keskenään. No nuo riitapukarit minä syön, ajatteli susi ja sanoi päseille:

— Kuulkaapas, minä syön teidät.

— Elä veikkonen vielä syö, anna meidän ensin sopia, sillä muutenhan me vielä sinun vatsassasikin riitelisimme ja pilaisimme nautintosi. Anna meidän ensin sopia.

— No sopikaa sitten!

Silloin pässit lähtivät voimainsa takaa pinkasemaan taloon päin ja pääsivät siten suojaan sudelta.

Susi tuli entistä alakuloisemmaksi ja lähti aivan epätoivoisena jatkamaan matkaansa.

Eräällä kedolla kohtasi hän kuitenkin kaksi pukkia, ja hän lausui, sydämessään iloiten, heille:

— Syön teidät.

— Elä veikkonen heti syö, vaan odota, kunnes laulamme tässä pienen iltaveisuun.

— No laulakaa sitten!

Vuohet nostivat silloin kovan huudon ja herättivät lähitalon huomion, josta tuli väkeä ajamaan suden kauvas pukkien luota.

Jopa susi tuli surulliselle mielelle tästä kaikesta, ja hän sanoi itselleen ylen onnettomana:

— No olinpa minä aika hullu, kun annoin kaikkien pettää itseäni! Olinko minä pappi, että minun piti ruveta vuottamaan porsaitten kastamista, ja olinko minä mikään tuomari, että minun piti odotella, kunnes pässit sopisivat? Ja olinko minä vihdoin mikä lukkari, että minun piti ruveta vuottelemaan vuohien iltaveisuuta! Ei, ei, ei minusta tule enää mitään ja parasta taitaa olla kuin päätän päiväni.

Suden vierailu sian, pässin, jäniksen ja kukon luona.

Pitivätpä sika, pässi, jänis ja kukko kerran asuntoa yhdessä, omassa rakentamassaan pirtissä metsässä. Kerran he näkivät suden tulevan heille vieraiksi. He tiesivät hänet pahaksi vieraaksi ja sentähden varustautuivat häntä sen mukaa vastaanottamaan. Sika sanoo:

— Öh, kyllä minä sille näytän, minä torahampaillani sitä noin ikään reidestä sipasen!

Pässi päkättää:

— Minä sitä noin ikään vasten otsaa pusken.

Jänis sanoo:

— Minä sille näin ikään vasten naamaa irvistän.

Kukko kiekuu:

— Minä sille näin ikään siipeä lyön ja huudan kohti kitaa »lähde lietsuun, lähde lietsuun!»

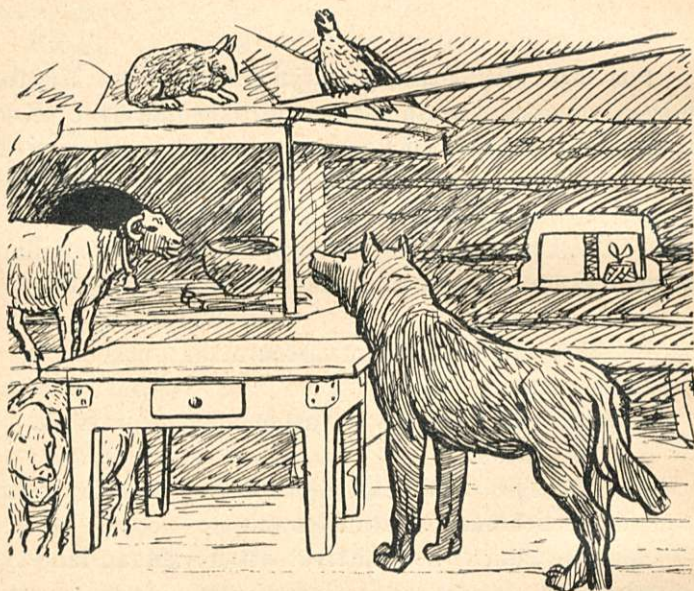
Näin urmakasti he päättivät ottaa vastaan lähestyvän vieraansa.

No, tulee susi tupaan.

Samassa silmänräpäyksessä töytää sika minkä kerkii pöydän alle, käyden siellä hätäisesti hampaita louskuttamaan, pässi kavahtaa penkille pöydän taa ja käy siellä kauhistuneena päkättämään, jänis keikahtaa uunille ja alkaa siellä surkeasti lelettää ja kukko lentää ryöpsähtää orrelle, jossa alkaa hirmuisen hätä-kiekunnan ja

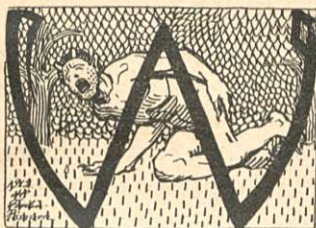
siivenlyömissä. Niin urmakasti he ottivat vieraansa vastaan.

Mutta kummiinsapa joutui itse susikin tästä. Hän katseli hetken kaikkea tätä, katsoi sikaa, katsoi pässiä, katsoi jänistä ja kukkoa, ja sitten pudisti päätään ja lähti kiireisesti pois tuvasta. Ja tultuaan pesälleen kertoi hän siellä pojilleen:

— Olipa se vastaanotto ja talonväki! Kun minä menin tupaan, niin mikä lie vanha akka töydännyt pöydän alle ja alkanut siellä hampaitaan louskuttaa, räätäli pakkotsa taas oli pöydän takaa minut saksillaan pistää ja poika pihkakoipi kiipesi uunille ja alkoi siellä tehdä taikoja ja vihdoin kukkokiekuu punasilmä lensi orrelle ja alkoi sieltä koko maailmaa apuun huutaa! Ei siellä voinut mitenkään pitempään viipyä!

Vanhan miehen kertomus.

Vanha mies kertoo:

Satuinpa minä kerran pyytämään yösijaa talosta, jossa kävi pahamies. Minulle vastattiin:

— Kyllä muuten mielellämme antaisimme, mutta tässä meillä käy öisin vitsahousu

ja mitenkä sinä miekkonen voinet tässä saada rauhaa.

— Kyllä minä saan, sanoin minä, olkaa huoletti minun puolestani! Minulla on näettekö semmoista kansaa mukana, joka kyllä selviää yksistä vitsahousuista!

— No, ole häntä sitten!

Ja minä kävin viettämään yötäni talossa, jossa kävi öisin pahamies. Asetin joukkoni omille paikoilleen tuvassa: kukon pöydälle, sian penkin alle, kissan uuninedustalle, pässin oven suuhun ja pukin eteiseen sekä kävin muiden kera nukkumaan.

No kun yö tuli, niin tuli vitsahousu tupaan ja alkoi kuukkia siellä. Mutta kun se tuli pöydän luo, niin kukko sitä nokkasi keskelle kuonoa, kun se meni penkin luo, niin sika sitä haukkasi reiteen ja kun se meni uunin edus-

talle, niin kissa siltä repi siinä toisen silmän, ja kun se meni oven luo, niin pässi sitä puski kylkeen ja kun se lähti tuvasta ja tuli ulko-ovelle, niin pukki antoi sille sellaisen takapotkun, että se lensi monen sylen päähän pihalle.

Niin lähti vitsahousu pois tuvasta, ja kun se piestynä ja revityin silmin tuli kotiin, niin olipa sillä kertomista käynnistään:

— Se oli vasta kerta! sanoi hän. Kun menin pöydän ääreen, niin eikös siinä istu räätäli ja nappase saksillaan kappaletta nenästäni ja kun menin penkin luo, niin siellä seisoo nikkari työssään ja sipasee höylällään minulta palan reidestäni ja kun menin lieden luo, niin siellä kaivaa emäntä kalavartaalla toisen silmän päästäni, ja kun rupean lähtemään ovesta, niin siellä lyö suutari minua lestillään kylkeeni ja kun yritin ulko-ovesta ulos, niin siellä antaa isäntä minulle sellaisen potkun, että lensin monen sylen päähän pihalle. Se oli kerta, se oli kerta! päätti pahamies kertomuksensa.

Semmoinen oli vanhan miehen kertomus yön vietosta talossa, jossa kävi pahamies.

Kettu tuomarina.

Rupesipa karhu käymään miehen kaurahuuhdassa. Käy, käy, joka päivä käy tallaamassa ja repimässä kaurasta, valmistuvaa viljaa. Silloin mies vihdoin päättää panna loukun karhua varten lähelle huuhtaa. Paneekin sen, ja toisena päivänä tarttuu karhu siihen.

Karhu siinä rimpuilemaan ja kauheasti mörisemään. Rimpuiltuaan ja möristyään puolisen päivää, saa hän vihdoin jalkansa irti loukusta ja lähtee etsimään miestä, voidakseen hänet syödä. Löytääkin hänet ja ilmottaa hänelle aikeensa. Mies sanoo siihen:

— Elä veikkonen tutkimatta syö, lähdetään ensin etsimään tuomari ja annetaan hänen asia ratkaista.

— No mennään!

Ja lähdetään etsimään tuomaria. Tulee kettu vastaan. Kysytään häneltä, eikö hän rupeisi heille tuomariksi. No mikä on asia?, kysyy kettu. Sellainen ja sellainen — hänelle asia juurta jaksain selvitetään. Kettu kuultuaan tämän suostuu toimeen. Mutta sanoo:

— Ensin on käytävä paikan päällä asiaa aprikoimassa, sitten vasta käydään lopullista harkintaa pitämään!

No, mennään paikan päälle, kaurahuuhan laitaan, jossa loukku on, siihen seisahdutaan. Kettu kysyy, osottaen kaurahuhtaa, karhulta:

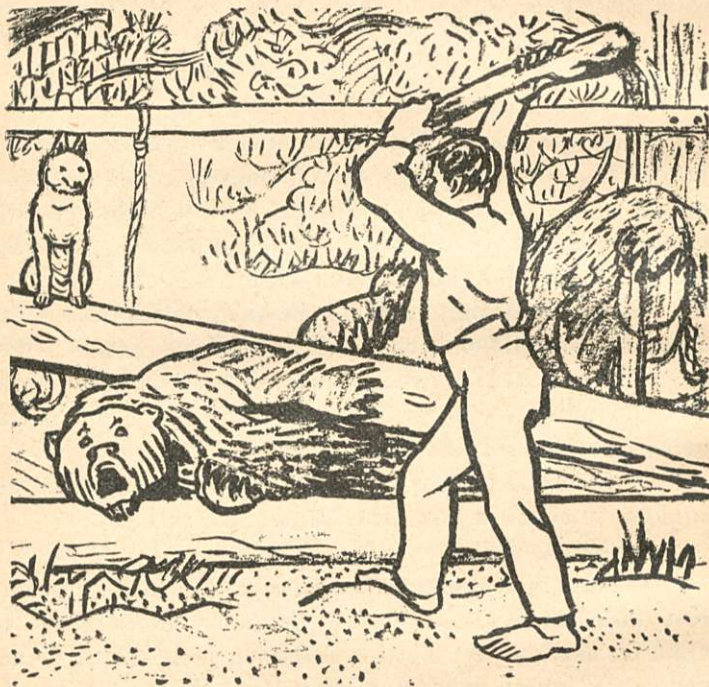
— No tässäkö sinä olet käynyt viljaa tallaamassa?

— Siinä.

Sitten osottaa kettu loukkua ja kysyy mieheltä:

— Entä, tässäkö on se laitos, johon karhu tarttui?

— Siinä.

— No laitapa sitten, virkkaa hän edelleen miehelle, loukkusi siihen kuntoon missä se oli ennen laukeamista! Mies laittaa.

— No käyppäs, sinä karhu tuohon loukkuun ja näytä tarkoin, mitenkä sinä siihen tartuit, sanoo sitte kettu karhulle.

Karhu näyttää. Mutta silloin loukku laukeaa ja karhu jää eturuumiistaan kiinni siihen. Miehen hämmästellessä ketun toimia sanoo kettu hänelle:

— Lyö päälle, lyö päälle, siinä oikeus, siinä tuomio!

Miesten syöjä ja karhujen sitoja.

Kerran mies kynti kaskihalmetta ja kun hevonen potki ja vinkui, niin sanoi hän sitä karhun syötäväksi.

— No, kun kerran lienee minun syötäväni, niin anna tänne!, ilmestyi karhu halmeen laitaan ja lausahti miehelle.

Mies säikähti suuresti tästä, eikä tietysti tahtonut mitenkään antaa hevostaan karhulle, vaikka se olikin potkija ja vinkuja. Lausui hän karhulle rukoilevasti:

— Elä veikkonen vielä heti vaadi, vaan tule ottamaan vasta huomenna!

— No, olkoon menneeksi! Mutta silloin sinun on oltava varmasti tässä hevosinesi, tässä samassa paikassa!

— Olen, olen.

Karhu meni metsään, mies lähti alakuloisena hevosineen kotiin.

Tuli häntä vastaan kettu ja kysyi, että miksi mies oli niin alakuloisella mielellä. Niin ja niin, kertoi mies hänelle asiansa.

— Voi veikkonen, kuinka vähään sinä hätädyt, lausui kettu asian kuultuaan ja tarjoutui miehelle apulaiseksi huomenna, jolloin karhu tulisi hevosta hakemaan.

— Hyvin mielelläni otan sinut apuun, lausui mies ja kiitti kiittämistään kettua.

He määräsivät ajan ja yhdyntäpaikan ja lähtivät omille teilleen.

Huomenna he kohtasivat toisensa määrääaikana määräpaikassa. Siinä opetti kettu miestä:

— Kun nyt menet määräpaikkaasi, niin elä hätäile eläkä hämmästele, vaan ole niinkuin ei olisi tapahtunut mitään! Kun sitten karhu rupeaa pyytämään hevosta, elä anna heti vastausta, vaan kuuntele kunnes minä alan rämistellä ja kolistella kovasti metsän laidasta. Silloin karhu kysyy sinulta: »mikä se on?» Sinä vastaat: »Se on miesten sitoja ja karhujen tappaja ja taitaa se sinutkin tappaa.» »Voi, voi, sanoo silloin karhu, minne minä nyt? sehän syö minut tuohon paikkaan!» Silloin sinä sanot: »käy tuohon kantturaksi reen viereen!» Tämän kun se on tehnyt, menee loppu itsestään, ei muuta kuin teet vaan, miten sieltä metsän laidasta käsken. Muistatko nyt?

— Muistan, muistan, vakuutti mies sanomattoman iloisena.

No, meni mies hevosineen karhunkohtaamismääräpaikkaan ja kettu meni metsään.

Tuli sitten karhu määräpaikalle ja pyysi heti hevosta. Mies ei antanut heti vastausta, vaan kuulosteli, kunnes rupesi metsän laidasta kuulumaan pahaa räminää ja kolinaa. Karhu säikähti tuota ja kysyi:

— Mikä se?

— Se on miesten sitoja ja karhujen tappaja ja taitaa se sinutkin tappaa.

— Voi veikkonen, mihinkäs minä? Sehän syö minut tuohon paikkaan.

— Käy tuohon kantturaksi reen vierelle!

Karhu ihastui tästä mainiosta ehdotuksesta ja kävi heti kantturamaiseen asentoon reen vierelle.

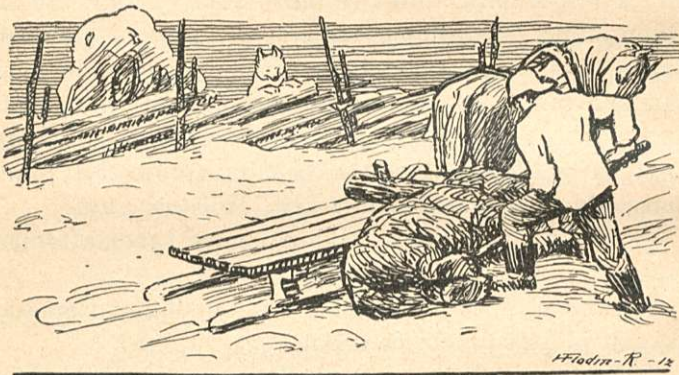
Nyt tuli kettu lähemmä halmetta ja kysyi kolealla äänellä mieheltä:

— Mikäs siinä sinulla reen vieressä on?

— Ka kanttura, nüinkuin näet, vastasi mies.

— Vai kanttura! Mutta miksi et kantturaa kumoon kaada? Ennen mies aina moisen hyvän kantturan kumoon kaatoi. Kaada pois!

— Elä veikkonen pahasti kaada; kuiskasi silloin karhu pyytävästi miehelle.

— Ka, voipihan tuon kaataa, tuumi mies ketulle ja kaatoi karhun kyljelleen.

— No, etkö kaadettua kantturaa rekeen nosta? jatkoi repo halmeen laidasta. Ennen mies aina kaadetun kantturan rekeen nosti. Nosta pois!

— Elä veikkonen rutosti nosta, kuiskasi karhu miehelle pyytävästi.

— Ka, voipihan tuon nostaa, sanoi mies ketulle ja nosti karhun kankien avulla rekeen.

— No, nyt kai sen nuorinnetkin, sanoi repo metsän laidasta. Ennen mies aina suuren kantturan rekeensä nuoritsi. Nuoritse pois, nuoritse pois!

— Elä veikkonen lujasti nuoritse, kuiskasi karhu miehelle nöyrästi, — nuoritse varovasti!

— Voipihan tuon nuoritakin, lausui mies ketulle ja nuoritsi karhun rekeen.

— No, nyt kai kantoinesi kotiinkin ajanet, virkkoi kettu metsän laidasta ja mies, huomaten juonen, lähti kii-reellä ajamaan kotiaan kohden ja piti siellä vielä samana iltana suuret karhun peijaiset.

Pojan konstit
eli
Eläimet lattian alla.

li kerran pieni poika, oli mäkeä laske-
massa. Laski, laski, tuli siihen jän-
nis ja sanoi:

— Ota minuakin liukumaan?

— Otan, otan, tule, sanoi poika
ja asetti jänön kelkkaansa. Sitten vei
sen kotiinsa ja pani lattian alle.

Toisena päivänä laski hän taas
mäkeä ja tuli kettu pyytämään päästä

hänen kanssaan mäkeä laskemaan.

— Tule, tule, otan, sanoi poika ja kun kettu oli
tullut hänen kelkkaansa, vei hän sen samoin kuin jäniksen
kotiinsa lattian alle.

Kolmantena päivänä tuli susi ja neljäntenä päivänä
karhu, ja kaikki joutuivat hänen vangikseen lattian alle.

Rupesi sitten poika veistä hiomaan — jätti mäen-
laskemisen.

Kysyi sieltä lattian alta silloin karhu:

— Mitä sinä siitä veitsestäsi hiot?

— Ka, hion sinun pääsi varalta, sen poikki leikatak-
seni.

— Elä veikkonen, poikakulta, minun päätäni poikki leikkaa, minä sinulle, kun minun pääni säästät ja minut täältä pois päästät, tuon suuren lauman hevosia talliin.

— Ka tuonet, niin en leikkaa ja poisikin päästän!

Karhu toimitti pojalle suuren lauman hevosia ja poika päästi hänet pois vankeudestaan.

Mutta toisena päivänä hioi poika taas veistään.

— Mitä sinä nyt siitä veitsestäsi hiot? kysyi susi lattian alta.

— Ka, sinun pääsi varalta.

— Elä veikkonen minun päätäni leikkaa, minä toimitan sinulle, kun minut vielä täältä poisikin päästät, suuren karjan lehmiä.

— Ka toimittanet, niin en tapa, päästänpä poisikin!

Susi toimitti pojalle suuren karjan lehmiä ja poika säästi hänet sekä päästi.

Kolmantena päivänä hioi poika uudestaan veistä.

— Miksi sinä nyt hiot sitä veistäsi? kysyi kettu lattian alta.

— Ka sinun pääsi varalta.

— Elä veikkonen minunkaan päätäni leikkaa, ja kun päästät minut vielä täältä poisikin, niin toimitan sinulle suuren katraan lampaita.

— No toimittanet, niin säästän sekä päästän.

Toimitti kettu pojalle suuren katraan lampaita ja poika säästi sekä päästi ketun.

Hioi poika sitten taas neljäntenäkin päivänä veistä tuvassa.

— No kelles sinä nyt hiot sitä veistäsi? kysyi lattian alta jänöjussi.

— Ka sinulle, sinun pääsi varalta, lausui poika.

— Elä veikkonen, poikakulta, minuakaan tapa.

— No mitäs sinä toimittaisit minulle, mitä, kun minulta ei enää mitään puutu? lausui poika.

— Minä toimitan sinulle nuoren, kauniin emännän lausui jänis lattianalainen helkähtävällä äänellä.

Silloin poika päästi jäniksen tulisella kiireellä lattian alta ja — sai palkaksi nuoren, kauniin emännän.

TOINEN OSA

Karhu tiaisen pesällä.

Ävipä kerran karhu tiaisen pesällä, sillä aikaa kun tiainen ei ollut kotona. Tuli tiainen illalla kotiin ja pojat kertoivat hänelle:

— Kävipä täällä, isä, päivällä otus, joka oli niin suuri, että sinä siihen verrattuna et ole muuta kuin muurahaisen kokoinen!

— No vaikka olenkin näin pieni, niin jospa olisin ollut kotona, niin kyllä olisin sille näyttänyt, kenenkä luona hän kävi, lausui tämän johdosta mahtavasti tiainen. Antaahan, kun toisen kerran tulee!

No, karhu tulikin toisen kerran tiaisen pesälle, silloin kun tiainen oli kotona. Isä, isä, nyt se tulee taas se suuri vieras, huusivat lapset ikkunasta isälleen. Antaa tulla vaan! virkkoj mahtavasti tiainen ja varustautui tulijaa rohkeasti vastaanottamaan. Sanoi:

— Minä kun sille noinikään korvaan lentää tuiskahdan, niin lähtee se siinä hengenvedossa pois tuvasta, eikä tule toiste.

No, tuli karhu tupaan. Mutta tiainen, nähtyään hänet, ei kyennyt mihinkään, vaan lentää tuiskahti suinpäin tuvan lakeisaukkoon, jossa pysyi koko sen ajan, minkä karhu vieraili hänen tuvassaan.

Havukka ja kuovi.

Kerran havukka, joka istui aina puussa, näki suokuovin ja huomaten hänen pitkän nokkansa sanoi:

— No onpa sinulla nokkaa!

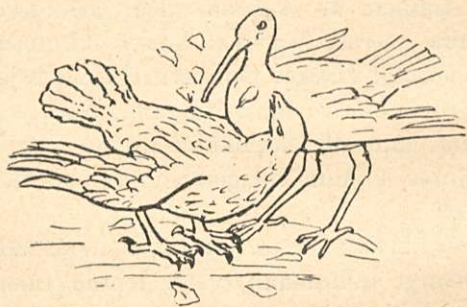
Kuovi häpesi tuosta kovin, eikä osannut sanoa muuta kuin:

— Onhan tuota, vaan mitäs siitä, kun se on niin heikko!

Silloin havukka arveli, että mitäpä, kun sillä on niin heikko nokka, niin töytäänpä sen päälle ja syön sen suuhuni.

Ja hän tekikin niin — töytäsi päälle.

Mutta silloin kuovi, huomaten tässä olevankin toisenlaisen leikinlaskun kysymyksessä, unohti häpeänsä ja kävi pitkällä nokallaan nokkimaan julkeata hätyyttäjäänsä niin, että tämä töintuskin hänen kynsistään pääsi.

Hiiri ja sammakko.

erran sammakko huomasi hiiren juoksentelevan puron laidalla ja kun hänen mielensä rupesi kovin tekemään tuota samettiturkkista pikku veikkoa, sanoi hän makeasti tälle:

— Tuleppas tänne lammikkoon, täällä on toista kuin siellä kuivalla maalla!

Hiiri arveli, että niinpä taitaa ol-lakin, ja lupasi tulla.

Mutta sammakko pelkäsi petosta — arveli, että se tulee, mutta sitten uipikin rantaan — ja sentähden hän sanoi:

— Mutta käypäs ensin hakemassa lankaa, jotta sitten kun tulet tänne, voin sitoa jalkasi kiini minun jalkaani, jolloin sinun on turvallisempi liikkua täällä.

Hiiri katsoi sen hyväksi ja lähti hakemaan lankaa.

Tultuaan takasin lammikolle laskeutui hän levollisesti veteen ja sammakko sitoi langan toisen pään omaan jalkaansa ja toisen hiiren jalkaan ja sukelsi sitten veteen ja rupesi vetämään hiirtä mukaansa.

Mutta silloin sattui huomaamaan hiiren haukka il-massa ja samassa silmänräpäyksessä lentää tuijasi tämä alas ja koppasi hänet kynsiinsä sekä nosti ilmaan.

Mutta samalla kohosi yläilmoihin sammakkokin, ja joutui saman kohtalon alaiseksi kuin pikku hiirikin — hau-kan suuhun.

Hiiri kissalla räätälinä.

upesipa hiiri kerran kissalle räätäliksi. Kissa
käski tehdä takin. Hiiri lupasi.

Meni kissa takkiaan hakemaan.

Sanoi hiiri:

— Ei tästä takkia tullut.

— No, mikäs siitä tulisi?

— Housut.

— No, tee ne!

Meni kissa housujaan hakemaan,

sanoo hiiri:

— Ei tästä housuja tullut.

— No mikäs siitä tulisi?

— Tulisi liivit.

— No, tee ne!

Meni kissa liivejään hakemaan, sanoo hiiri:

— Ei tästä liivejä tullut.

— Mikäs siitä sitten tulisi!

— Tulisi lakki.

— No, tee se!

Meni kissa lakkiaan hakemaan, sanoo hiiri:

— Ei tästä lakkia tullut.

— No, mitäs siitä sitten tulisi?

— Tulisi kintaat.

— No, tee ne!

Meni kissa kintaitaan hakemaan, taas sanoi hiiri:

— Ei tästä kintaita tullut.

— No mikäs siitä sitten tulisi?

— Tulisi tuluskukkaro.

— No, tee se!

Meni kissa tuluskukkarooan hakemaan. Mutta kun ei siitäkään ollut tullut mitään, töytäsi kissa hiiren niskaan ja söi sen. Siitä päivin kissa aina syö hiiren, milloin saa sen. Sen pituinen se.

„Itseensä päinhän tuo vetää!“

Kerran metsämies käveli jousineen metsässä ja korppi ja teeri istuivat läheisessä puussa. Nähtyään miehen sanoi korppi kumppanilleen:

— Voi, veikkonen, nyt ei ole hyvä tässä olla, lennetään pois! Katso, metsämies jännittää joustansa!

Teeri katsoa töllisteli metsämiestä ja lausui tyhmästi:

— Vielä mitä, mitä hätää tässä! Katso: itseensäpäinhän tuo sitä vetää!

Korppi tiesi kuitenkin sen itseensäpäinvetämisen tarkoituksen ja lähti lentämään kiireisesti pois puusta, sensijaan kun teeri jäi puuhun. Mutta kohtapa hän kellahtikin pois siitä ja sai hengellään maksaa suuren tyhmyytensä.

Orava ja metsämiehet.

Ennen oli oravalla yhdeksän poikaa. Hän makaa metsässä pesässä. Lähtee mies oravia etsimään, tulee siihen oravan pesälle, kolkkaa kirveellä, arvelee: taitaa olla pesäl

Orava käskee poikiaan katsomaan, että minkäläinen on ampuja.

— Voi, emokulta, ylen on hyvin puettu, mitä parhaimmissa vaatteissa!

— No sitten ei mitään hätää, maatkaa rauhassa!

Tulee toisenkerran toinen oravanampuja samalle oravan pesälle, käskee orava taas poikiaan katsomaan: katsokaa, millainen on ampuja!

— Voi emokulta, ylen on komea mies, mitä parhaissa vaatteissa, ja koirakin sillä on sellainen sileäkarva, silaloimi!

— No ei tälläkään kertaa mitään hätää, maatkaa vain rauhassa!

Tulepa sitten kolmannen kerran oikein karuissa vaatteissa oleva mies oravan pesälle ja käskee tämä poikiaan katsomaan.

Pojat katsovat, näkevät miehen, kiirehtivät sanomaan:

— Voi, emokulta, siellä on oikein karuissa vaatteissa oleva mies ampujana, ja koirakin sillä on kuin mikähän nälkäkurki.

— Nyt armaat poikaseni, olisi parasta katsoa, mistä suorin tie pakoin mennä, sillä *tu* mies voi tehdä ihmeitä!

Västäräkki ja koskikara koskenlaskussa.

öivätpä kerran västäräkki ja koskikara vetoa, kumpi heistä paremmin laskisi pölkyltä kosken alas. Koskikara oli kaikkien tietäen parempi laskija kuin västäräkki ja sentähden hän puhui-kin kovin ylvästellen itsestään sekä oli varma voitostaan. Västäräkki vain nöyrästi hyppeli rantakivillä kilpalaskua odotellessa.

Tuli sitten kilpalaskun hetki. Koskikara asettui yläpeästi pölkyn nenälle, västäräkki sijottui nöyrästi sen takapäähän.

Lähdettiin laskemaan.

Koskikara keikaili mahtavasti pölkyn nenällä, löi siipeä ja hypästeli. Västäräkki ei virkkanut mitään — kunnes tuli kosken kiivain kohta. Siinä hän yht'äkkiä kohotti vartalooan, iski siipiään ja huudahti:

— Nyt siivä mennään!

— Vai jo mennään! naurahti koskikara pölkyn nenällä ja käännähti katsomaan västäräkin menoa koskeen. Mutta västäräkkipä pysyikin tukevasti pölkyltä, sensijaan kuin koskikara kääntyessään kosken kiivaimmassa kohdassa ympärinsä putosi pois pölkyltä ja sai kauvan räpistellä vedessä ennenkun pääsi pois sieltä.

Koppelon „maailmanloppu”.

erran koppelo kysyi kukolta:

— Miksi kukko puulla nukkuu?

— Siksi, jotta paremmin tietäisin, konsa tulee maailmanloppu ja se suuri tulipalo ja vedenpaisumus.

— Voi jos minäkin saisin sen tiedon, sanoi koppelo.

— Saat sinäkin kun käyt puulle minun tapaani nukkumaan. Istu vaan ja purista kynsiä kovasti puun ympäri, niin kohta saat tietää, milloin

on maailman loppu.

No käy koppelo kukon tavoin puulle nukkumaan, puristaa kynsiään kovasti puun ympäri ja ummistaa silmänsä.

Mutta kun hän on siinä hetkisen istua kököttänyt, rupeaa kynsiä kovin kuumottamaan ja hän pyörähtää puun ympäri ja putoaa maahan, sekä pää kiveen kolahtaa.

— Nytkö se jo tuli maailmanloppu?

— Nyt!

Silloin lähtee koppelo hurjaa vauhtia juoksemaan metsään ja huutaa mennessään: maailmanloppu, maailmanloppu! Eikä hän ole sen jälkeen pihailmoille tullut eikä käynyt puuhun nukkumaan.

Kukko ja kana.

erran kukko ja kana menivät saunaan. Siellä ei ollut vettä. Käski kukko kanan hakemaan vettä ja itse löi löylyä ja nousi lavoille.

Kana meni kaivolle, sanoi:

— Hyvä kaivo, armas kaivo, anna minulle vettä!

— Annan, jos tuot minulle kipon!

Kana meni emännän luo ja sanoi, tietäen tällä olevan, kipon:

— Hyvä emäntä, armas emäntä, anna minulle kippo!

— Annan, jos tuot kengät!

Kana meni suutarin luo ja sanoi:

— Hyvä suutari, kaunis suutari, anna minulle kengät!

— Annan, jos tuot minulle naskalin.

Kana meni sepän luo ja sanoi:

— Hyvä seppä, kaunis seppä, anna minulle naskali!

— Annan, jos tuot rautaa.

Kana meni suon luo ja sanoi:

— Hyvä suo, kaunis suo, anna minulle rautaa.

Antoi suo rautaa, vei kana raudan sepälle; antoi seppä naskalin, vei kana naskalin suutarille; antoi suutari kengät, vei kana kengät emännälle. Emäntä antoi kipun ja kana vei kipun kaivolle; kaivo antoi vettä ja kana vei veden kukolle. Mutta kukko oli sillä välin saunassa kuollut.

Kotka ja talitiainen.

uinoin, kun linnut valitsivat itselleen kuningasta, niin tekivät sellaisen määrän, että se, joka korkeimmalle lentää, se on oleva heidän kuninkaansa. No, kotka tietysti lensi korkeimmalle. Lennettyään niin korkealle, ettei muita enää näkynyt, lepäsi hän ja arveli: Nyt olen kaikkien kuningas!

Mutta talitiainen olikin istuutunut kotkan niskaan ja kun kotka katsahti ympärilleen, näki hän hänet itseään ylempänä. Siitä suuttui kotka ja karkotettuaan tiaisensa niskaltaan lähti yhä ylemmäs lentämään. Mutta hän oli jo väsynyt, sensijaan kun talitiainen oli parhaissa voimissaan ja jaksoi lentää paljon korkeammalle häntä. Siitä päivin on kotka kyllä muiden lintujen kuningas, mutta talitiainen ei tunnusta häntä siksi.

Mistä kyntörastas, tilttatti ja laulurastas kielensä saivat.

ähtivät kyntörastas, tilttatti ja laulurastas kieliä hakemaan. Tulivat ensin metsähalmeelle kyntäjän luo. Tämä täällä edestakaisin ajoi ja vaon päässä aina käänsi ja tuontuostakin sanoi: »ptruu!» Siihen mieltyi kovin kyntörastas, ja rupesi samalla tapaa halmeella edestakaisin lentämään, pääalaspäin, siivet tönkällään sivuilla, halmeen reunassa aina kääntäen ja tuontuostakin sanoen: »ptruu». Siitä kyntörastas kielensä ja tapansa sai.

Tultiin sitten miehen luo, joka laski tynnöristä kaljaa. Aukasi tapin, antoi kaljan juosta tiltattaa astiaan ja sitten kääntää narahutti tapin kiini. Tähän mieltyi kovin tilttatti ja rupesi samalla tapaa laulaa tiltattamaan ja narisuttamaan: »tilt—talt, nart, nart!»

Sattui vihdoin siihen kaksi saksalaista, jotka kulkiivat maantietä ja puhuivat kiireisesti saksaa keskenään. Näihin mieltyi laulurastas ja lähti heitä seuraamaan sekä rupesi heidän tapaansa laulelemaan saksaa Suomen metsistöissä.

Loppusatu.

Kun kaikki tarinat eläimistä oli kerrottu, kysyi niiden kertoja kuulijoiltaan:

— No lapset, mikä eläin teitä näistä saduissa esiintyneistä eläimistä on kaikista enimmän miellyttänyt?

Lapset miettivät hetken ja kohta lausui heistä Timo terhakasti:

— Minua miellytti kaikkein enimmän karhu, se oli niin mukava ja lystikäs, sellainen köllerö.

— Minua miellytti kaikista enimmän susi, se oli niin yksivakainen ja uskollinen, lausui Lauri.

— Minusta oli kettu paras, — se pääsi aina niin hyvin kaikista pälkähistä ja osasi keksiä niin sukkelia juonia. Kettu, kettu — se oli paras.

Ja toisista oli pupu, toisista orava, toisista kissa ja koira paras eläin. Eikä tullut yhteistä päätöstä.

Silloin sanoi kertoja:

— Ei, lapset, nämä kaikki olivat yhtä hauskoja ja miellyttäviä. Kaikki nämä olivat samoja sadun eläimiä, ja kaikissa oli joku puoli kaunis ja miellyttävä. Kaikissa oli jonkun verran sukkeluutta ja lystikkyyttä. Mutta kettukin, joka oli niin sukkela ja taitava, joutui joskus pulaan. Ja jos te vielä tarkemmin tutustutte niihin, huomaatte, kuinka ne kaikki olivat niin kovin oman itsensä mukaisia, kuinka kaikki noudattivat omia luonteenomi-

naisuuksiaan ja taipumuksiaan. He olivat niinkuin me ihmiset: oman itsensä laatuiset. Sentähden emme voi pitää heistä toista emmekä toista parempana, vaan olivat he kaikki samanarvoisia. Ja kun me näin ymmärrämme heidät, saamme heistä parhaimman opin. Ja näin ymmärrettyämme nämä sadun eläimet, voimme käydä rauhallisesti toisia satuja odottamaan.

Ja sadunkertoja päätti tarinansa eläimistä.

Ensimmäisen sarjan sisällys.

I osa.

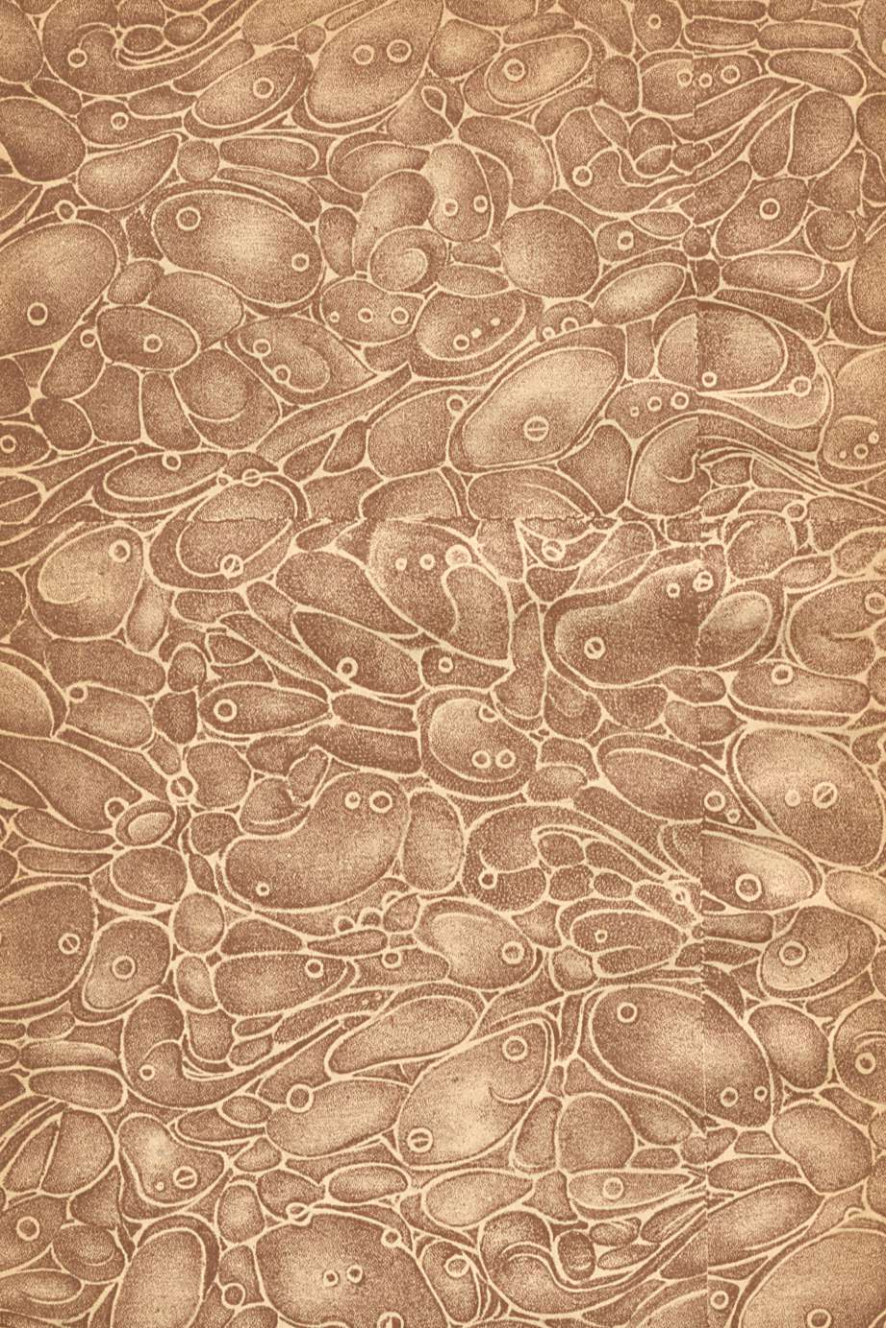
	Siv.
Ketun kalansaalis	7
Karhun kalanpyyntö	9
Kettukarhun selässä	11
Mistä päin nyt tuulee?	14
Karhun koreilemishalu	16
Karhun, suden ja ketun yhteinen maanviljelysritys	18
Elojen jauhatus ja keittäminen	21
Karhu miehen kera maanviljelijänä	23
Voipytyt ja kumminakäynnit	26
Eläimet maailmanloppua paossa eli syömässä toisiaan	29
Eläimet toisen kerran yhteisellä metsätiellä eli kuollut ukko	31
Susi ja kettu kuopassa 1—2	34
Ketun ja jäniksen kiista juoksusta eli jäniksen ajo	38
Ketun kyyti	40
Susi kantelijana	41
Kettu suksipuuta katsomassa	44
Korpin laulu	47
Vuoroin vieraissa	49
Yleinen rauha eläinten kesken	51
Jäniksen mahti	53
Jäniksen itsemurha-aie	55
Jäniksen viisaus	56
Hiirten apu	57
Suden laulu	59
Suuret syömäjuhlat	61
»Saamamies»	65
Sota ja sodan seuraukset	68
Kissan ainoa taito ja ketun konstipussi	70
Karhun halu saada lihaa	72
Karhun mahtava kyyti	74
Kumpi näkee enemmän päivännousun eli sian viisaus	76
Susi etsimässä ateriaansa	77
Suden vierailu sian, pässin, jäniksen ja kukon luona	79

	Siv.
Vanhan miehen kertomus	81
Kettu tuomarina	83
Miesten syöjä ja karhujen sitoja	86
Pojan konstit eli eläimet lattian alla	90

II osa.

Karhu tiaisen pesällä	95
Havukka ja kuovi	96
Hiiri ja sammakko	97
Hiiri kissalla räätälinä	98
»Itseensäpäinhän tuo vetää!»	100
Orava ja metsämiehet	102
Västäräkki ja koskikara koskenlaskussa	103
Koppelon »maailmanloppu»	104
Kukko ja kana	105
Kotka ja talitiainen	107
Mistä kyntörastas, tiltalti ja laulurastas kielensä saivat	108
Loppusatu	109

Suom. last. kirj. 5.
Valistuksen... 1

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 5956

Hinta 1:50